NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

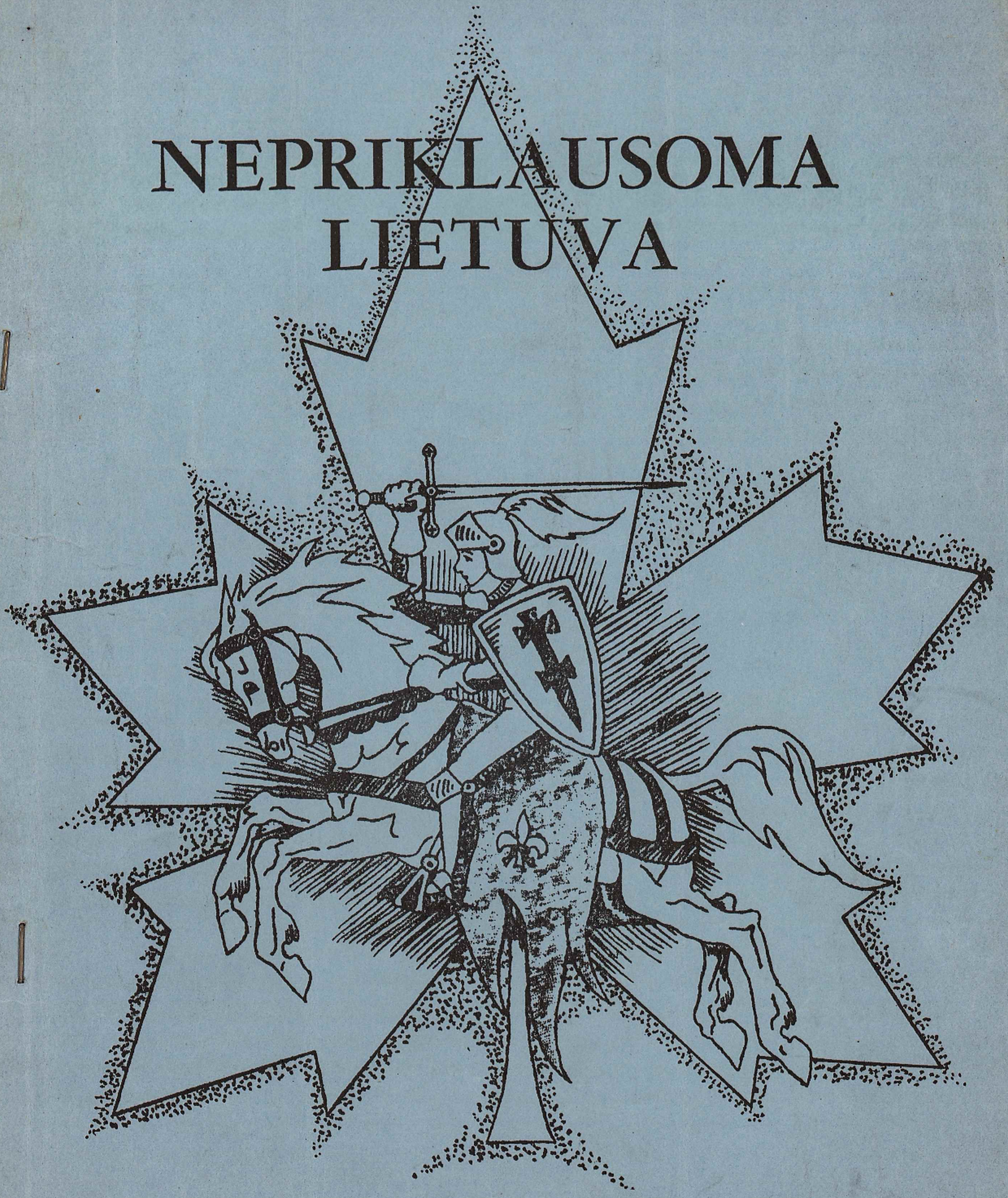

BIRZELIS MONTREAL—1947 JUNE

N E P R I K L A U S O M A L I E T U V A

(INDEPENDENT LITHUANIA)

Kanados Lietuvių Kulturinio Gyvenimo žurnalas.

Nr. 61 Montreal, Birželio - June Mėn., 1947 metų.

Už išlaisvinima Lietuvos! For Liberation of Lithuania!

Už ištikimybę Kanadai! For Loyalty to Canada!

Leidžia Kanados
Lietuvių Taryba
Montreale.

Prenumerata Metams:

Kanadoje $1.00

Užsieny 1.50

Yearly Subscription Rates:

Canada $1.00

Other Countries . . . 1.50

Redakcijos Antrašas

6642 Third Ave., Rosemount,
Montreal 36, Quebec,
Canada.

"Authorized as second class mail, Post Office Dept., Ottawa"

PAVASARIS

- Petras Babickas -

Jau pavasaris. Skrenda kregždutės,
Grįžta jos tolimon Lietuvon,
O ir mano širdis šaukte šaukia:
Grįžk namon!

Bet, deja, nėr sparnų... Tėvų šalį
Tik kregždutės aplanko, tik jos,
Laisvi šiandien, gal būt, tik
paukšteliai Lietuvos.

O tėvynė, tauta surakinta.
Ji vergijoj, padėt negali ...
Štai kodėl dalia mano kankintis
Ir klajoti toli.

Bet tikiu, aušra kils mūsų šaliai,
Grįš visi, grįšiu aš į namus,
Tik gal mielo gimtinio namelio
Jau tenai nebebus.

LIETUVIŲ DELEGACIJA LANKĖSI PAS KANADOS VYRIAUSYBĘ

ĮTEIKĖ MEMORANDUMĄ LIETUVOS IŠLAISVINIMO REIKALU

Ottawa, Canada - Šių metų gegužės 1 d., Kanados Lietuvių Tarybos delegacija, susidedanti iš kleb. kun. J. Bobino, A. Navickų, Marijos Aukštaitės, Jono Leknicko, Alberto Norkeliuno, ir torontiecio leit. Jokubyno lankėsi Ottawoje pas vyriausybę ir įteike memorandumą Lietuvos išlaisvinimo reikalu.

Memorandume išdėstė nepriklausomos Lietuvos problemas; nurodė, kad Jung. Valstybės nepripažino ir nepripažįsta Lietuvos užgrobimo, ir prašė savo vyriausybes imtis vadovybes ir atkreipti pasaulio dėmesį į Lietuvos, Latvijos ir Estijos pavergimą ir jos gyventojų žiaurų persekiojimą, ir minetom tautom pagelbeti atgauti laisvę ir nepriklausomybę. Taipgi prašė, kad Kanada nors laikinai įsileistų trijų Pabaltijo valstybių tremtinius, kurie yra pasisalinę nuo komunizmo teroro ir priespaudos.

Pažymėtina, kad lietuvių delegacija buvo labai palankiai priimta, išklausyta, ir kaip Amerikos valdžia nepripažįsta Lietuvos užgrobimo, taip ir Kanados vyriausybė pasisakė nepripažįstanti tokio okupavimo.

Taipgi labai šviesių vilčių suteikė dėl tremtinių įsileidimo į Kanadą.

Protesto ir prašymo lietuvių šauksmas į pasaulį tvarkančias Institucijas ir į visa Žmoniją.

1947 m. vasario 9 dieną Sovietų Rusijos okupuotoje Lietuvoje buvo vėl rinkimai - iš eilės ketvirtieji neteiseti rinkimai į vadinamąją Augsčiausiąją Tarybą.

Demokratiškuose kraštuose rinkimai yra didžiulis politinis įvykis bei visuomenės opinijos (politinio nusiteikimo ir pilietinės nuovokos) rodyklė. Gi diktaturiniuose krastuose, kaip buvusioje hitlerininkų-nacių Vokietijoje ar dabartineje bolsevikineje Rusijoje bei jos pavergtose valstybese, kur viespatauja vienos partijos ar vienos visuomenes klases diktatura, rinkimai tera tik farsas, komedija, vaidinimas, is anksto lapes gudrumu surezisuotas taip, kad tokie tariamieji rinkimai patvirtintų diktaturine jega paremtą tam tikros klikos valdzią ir savivaliavimą.

Maskva tvirtina, kad pirmaisiais 1940 metų rinkimais, esą, Lietuva prisijungusi prie Sov. Rusijos. Melas, klasta, dirbtinumas, ir tokiu "prisijungimu" ne tik pasaulis, bet ir patys bolsevikai netiki. Pačių lietuvių sunkiausiomis sąlygomis ir didziausiomis tautos aukomis Lietuva buvo sukurta sau valstybe ir 1918 metų vasario 16 Dieną Lietuvos Tarybos Vilniuje paskelbta laisva, nepriklausoma demokratine Respublika. Lietuva kaip valstybe atkurta tik jau ne prie kokios Rusijos imperijos ar sąjungos prisideti, tik jau ne amzinam lietuvių tautos priesui carų ar bolsevikų Rusijai, kuri dar prieš 1815 metų Vienos kongresą pradejo Lietuvos valstybę (Daug anksciau uz pačią Rusiją ir Vokietiją susikurusią Lietuvos valstybę) ginklu kariauti, ziauriausiai nukariavo ir per 100 metų islaike juodziausioje vergijoje. Ne tam lietuvis dirbo ir kovojo, kad svetimieji vel Lietuvą niokotų ir jos piliecius zudytų ar kazkur į Sibirus siuntinetų sunkiausių darbu, bado ir galop kankinių mirties. Lietuva nenorejo ir nenori svetimiems krastams atstovauti ir nenori buti per prievartą svetimųjų atstovaujama. Pagaliau, Lietuva, kaip ir visos Pabaltijys (taigi, ir Latvija su Estija) yra Vakarų Europos orbitos ir orientacijos krastai, o ne Rytų Europos ar Azijos (Rusijos ir Sibiro) vasales, is kurių jokių kulturos pradų Pabaltijys ne trupucio nera gavęs ir negalejo gauti, nes Pabaltijys pats savo amzių istorijoje visą laiką buvo nepalyginti didesnes kulturos ir civilizuotesnis uz pačią Sov. Rusiją ir kitus azijinius krastus.

Sov. Rusijos vadai Molotovo asmenyje ir rudosios Vokietijos vadai Ribbentropo asmenyje 1939 metų rudeni slaptąja tarpusavio sutartimi kolaborantiskai pasidalino Pabaltiją (Lietuvą, Latviją ir Estiją) ir Lenkiją. Sov. Rusija 1940 metais savo tankų masemis uzpludo ramias ir griežtai neutralias Pabaltijo valstybes, jas okupavo ir negirdeto istorijoje suklastojimo bei politinio smurto deka paskelbe "laisvai prisijungusiomis" prie Sov. Rusijos. Dabar vel rinkimai Lietuvoje. Atrodo, kam dar pasaulyje turetų buti neaisku, kokia per tokius rinkimus Lietuvoje buvo "laisve ir demokratija", kai kandidatais isstatomi okupantų rusų krasto vadai ir "ministeriai", net niekados Lietuvoje nebuvę ir kažkur gimę, augę, gyvenę ir kazkam dirbę. "Piktas pasityciojimas is laisves ir demokratijos", - taip yra pareiškęs del dabartines Lenkijos parlamento rinkimų Jungtinių Amerikos Valstybių senato pirmininkas Vandenbergas. Ne mazesnis pasityciojimas pakartotinai įvyko dabar ir Lietuvoje, Maskvos konferencijos isvakarese. Vasario 9 dienos rinkimais Lietuvoje Sov. Rusija ir jos visagale komparija nori galutinai numarinti bet kokį laisvosios zmonijos ir lietuvių tautos balsą del lietuvių laisves ir

Lietuvos nepriklausomybės atstatymo. Bolševikai nori vėl pademonstruoti pasauliui tariamai vieningą Lietuvos pasisakymą už tarybinę, bolševikinę santvarką, už didžiuosius Sov. Rusijos vadus su generalissimu Stalinu priesakyje. Bolševikai čia dar kartą suklastojo ir tragiškai išprievartavo Lietuvos žmonių valią. - Lietuvos, kuri per eilę okupacijos metų sugriauta, jos žmones išblaškyti po visą pasaulį, o šimtai tukstančių užkaltais vagonais išvežti lėtai, bet garantuotai mirčiai į Rusijos šiaurę ir į Sibirą. Taigi, tik suteroryzuotosios lietuvių liekanos tevynėje, na, žinoma, ir suveztieji iš Rusijos į Lietuvą rusai kolchozininkai su enkavedistų armija priesakyje "laisvai ir demokratiškiausiu" budu "issprende" Lietuvos valią.

Mes lietuviai, pasirėmę tikrosios demokratijos, o ne diktatūriškai bolsevikines "demokratijos", parlamentinių bei savivaldybinių rinkimų nuostatais, dvasia ir tradicijomis, skelbiame:

1. Tiek visi aukštesnieji bolševikiniai rinkimai Lietuvoje, tiek ir dabartinieji vasario 9 dienos rinkimai tera svetimųjų, taigi Sov. Rusijos <u>teroro</u> vaisius.

2. Tie rinkimai <u>nėra teisėti</u>, nes jokia valstybė savo okupuotame krašte negali vykdyti rinkimų, nes okupuotasis kraštas negali laisvai savo valios reiksti. Kas gi butų, jei amerikieciai, britai, prancūzai savo okupuotosiose zonose paskelbtų vokiečiams rinkimus į Jungtinių Amerikos Valstybių senatą, Anglijos parlamento rūmus ar Pranzūzijos asamblėją. Kartojame: 1940 metų rusų okupacinės jėgos tariamai padarė Lietuvoje rinkimus prie Sov. Rusijos prisideti, o dabar lygiai tomis pat klastotinemis ir teroristinemis sąlygomis rinkimai į Augsčiausiąją Tarybą, - tai ką, ar ne rusų brovimasis į svetimuosius reikalus. Tokie bolševikų-rusų klastotiniai faktai ir aktai pasaulyje negirdetas dalykas, išskyrus tik vienut vieną Sovietų Rusiją.

3. Demokratinėse šalyse bet kokie rinkimai <u>laisvi</u>. Sov. Rusijos kraštuose čia <u>jokios laisves</u>, nes pilieciai neturi teisės išstatyti į parlamentą ar savivaldybes savo interesų gynejų, o teverčiami prievoles balsuoti už komunistų partijos parinktus ir daugumos piliečių nekenčiamus kandidatus. Nėra ko rinktis už ką balsuoti. Komunistų partija nustato piliečiams už ką jie turi balsuoti su kortele. Čia pilietis neturi teises nebalsuoti, negali reikale rinkimų baikotuoti, nes už tai tokiam pilieciui gresia kalejimas, ištremimas, paskutinio turto konfiskavimas, vaikų nuo tevų atskyrimas ir išgabenimas į Rusijos gilumą subolševikinti ir surusinti. Tankais, agitpropais, politbiurais, NKVD, mopromis, raudonąisiais kampeliąis ir visomis kitomis neleistinomis priemonemis pilieciai verste verciami balsuoti, nurodant ir už ką jie turi balsuoti. Nevykstanciuosius balsuoti per jėgą surenka, sukrauna į sunkvėzimius ir veza grasindami į rinkimų punktus. Per tokius ir kitokius rinkimus Lietuvoje ir kitur Rusijoje niekas nemiegą is baimės ir nevilties, drebedami, kad neatvyktų enkavedistai ir neišgabentų į kalejimą ar į Sibirą. Mes lietuviai visa tai geriausiai žinome, kaip jau patyrę žmones per pirmąjį bolševikmetį Lietuvoje ir kaip dabar ateinancios žinios apie faktus paliudija. <u>Bolševikų kontroliuojamoje Lietuvoje per šiuos rinkimus jokios rinkimines laisves</u> irgi ne šešėlio nebuvo.

4. Dabartiniai rinkimai Lietuvoje nebuvo slapti, kaip jie nėra slapti ir apskritai Sov. Rusijoje, nes čia visur sovietine diktatura. O kur diktatura, ten sekamas kiekvienas pilietis ir Lietuvoje kas penktas žmogus - vis rusų šnipas pries lietuvius. Bolsevikams tokie rinkimai tera suzinoti bolsevizmui neištikimųjų procentą, kaip piliečiai nusistatę, ką jie galvoja, kad po rinkimų dar labiau reikale bolsevikai galetų juos spausti ir persekioti. Rinkimų metu balsuotojas privalo pereiti su atdaru balsavimo lapeliu ištisą eilę komisijų. Rinkikai negali ne tik paduoti balso už kitoki, t.y. savo norimąjį kandidatą, bet jie net negali ir tuščio lapelio į urną įmesti, nes rinkimai vykdomi viesai, o prie pačios urnos stovi bolševikų patikėtinių kontrole, kuri patarineja ir viska akylai stebi. Taip buvo ir šiuose rinkimuose, taip, mes patys visi gerai žinome, kad kitaip ten ir negali būti, jei norima, kad diktaturine santvarka galetų laikytis kad ir nežmoniškiausiomis priemonemis. Bolsevikine sistema slaptųjų rinkimų nepripažįsta.

5. Demokratinėse valstybėse visi piliečiai turi teisę laisvai organizuotis į politines grupes. Diktaturinese valstybese, kaip Sov. Rusijoje, taigi ir dabar Lietuvoje, jokios kitokios politines organizacijos negali buti, - tik vienintele kompartija. Čia negali reikstis jokie visuomeniniai politiniai sluogsniai, nes čia tik vienos partijos diktatura galingai teviešpatauja, ir kitiems vietos nėra arba ta vieta kalejime žmonių saudomojoje citadeleje ar tolimajame sunkiųjų darbų istremime. Dabartiniai ar ankstyvesni rinkimai Sov. Rusijos okupuotoje Lietuvoje tik šitokie tebuvo, ir tokie rinkimai ne trupučio nerodo lietuvių valios.

(BUS DAUGIAU KITAME NUMERI.)

* * * * * * * * * *

LAISVĖS KOVOTOJŲ DAINA

- Kastytis -

Tėvynė pavergta!
Mums priesas pančius pina!
Bet mes-laisva karta,
Mūs rankos ginklą žino!

Mes priešui ne vergai,
Mums svetimos dejones,
Kova mums ne vargai,
Mes esame sau žmones!

Per mūsų skausmus,
Per kraują pralietą,
Sugris į mus namus
Laisvuze numyleta.

* * * * *

LIETUVIAI VOKIETIJOS BRITŲ ZONOJE

Rašo: V. Jakaitis.

Bolševizmas, nacionalizmas ir buvusio karo laikotarpis lietuvių tautą smarkiai isnaikino, isblaske. Galima sakyti, kad dabar lietuviai issisklaide po viso pasaulio kontinentą. Neskaitant daugybes lietuvių Amerikiecių zonoje 28,000 gyvena dabar Vokietijoš Britų zonoje. Gyvenimo sąlygos Vokietijoje daug geresnes, nei isveztiems tautieciems Sibire ar kitose Sovietų Rusijos dalyse, bet dabartinis gyvenimas irgi neteikia džiuginancių vilcių, nes gyvenimo sąlygos kas kart blogsta, o jokios geresnes ateities pagerejimo prosvaistes nematyti. Tą 28,000 lietuvių masę sudaro įvairiais budais į Vokietiją patekę tautieciai. Vieni gelbedamiesi nuo bolševizmo pavojaus jau 1941 m. pavasarį buvo pasitraukę kartu su repatrijuojanciais vokiecias, zinoma, papirkę ar pristatę repatrijacinei komisijai vokiškos kilmes įrodomuosius dokumentus, o kiti Lietuvą tuo laiku jau apleido tiesiog is kalejimų. Sovietų - vokiecių karui prasidejus buvo vezami lietuviai dirbti į Vokietijos fabrikus. Veliau, kai traukesi vokieciai evokuodavo kartu ir gyventojus. Taip pat nemazai tuo laikotarpiu pasitrauke ir patys nuo bolsevikų. Tokiu budu dabartinių tremtinių Vokietijoje sudetis labai marga. Tarp evakuotų ukininkų ir prievartą isveztų darbininkų gyvena buvę aukšti valdininkai ir profesoriai. Tik karui pasibaigus, kai prasidare fabrikų durys ir buvusių koncentratinių stovyklų prizuretojai issibegiojo, daugumas lietuvių pakilo is vergijos naujam gyvenimui. Is tikrųjų anglų ir amerikiecių karjuomenių atstovai labai giliai užjaute visus nelaimeje ir pasistenge, kad vokieciai daug geriau aprupintų svetimsalius. Buvo jiems duodamas daug geresnis maistas ir buvo stengiamasi sudaryti tokias sąlygas, kad svetimsaliai galetų kiek nors pasilseti po sunkių pergyvenimų. Jau vasarą atvyko UNRR'os tarnautojai, kurie peremc stovyklų administravimą ir aprupinimą. Tokia globa tęsiasi ir dabar, bet jau tik Vokietijos Britų zonoje negauna amerikoniškų maisto produktų. Žinoma, lietuviams su parama atvyko broliai lietuviai is uzjurio, kurie per BALF ar kitokiu budu atsiunte drabužių, maisto ir nę vieną lietuvį sugebejo pergabenti į J.A.V. ar Kanadą. Taip pat nemazai musų tautiecių gavo ir moralines paramos tai zodzių ar laiskų formoje. Už tai nuo musų visų nuosirdziausia padeka. Gyvename prislegti, atskirti nuo artimųjų, giliai pergyvendami tevynes netekimo dalią, bet kartu nepasiduodame ir viską nuodijanciam pesimizmui. Nors musų gyvenimas pilnas nedateklių ir skurdo, bet mes stengianes ji pajvairinti ir tuo paciu dirbti. Kas tik turi atliekamo laiko ir dar galutinai sunkių gyvenimo sąlygų liko dar nepalauztas, stengiasi veikti, kurti, dirbti. Ir rezultate esame daug ko nuveikę ir jei tik kiek butų geresnes gyvenimo sąlygos dar galetume buti energingesni. Gyventi reikia daugiausia ten, kur karine valdzia parupina pastogę.

Tremtiniai daugiausiai apgyvendinami mediniuose barakuose, kur anksčiau buvo laikomi karo belaisviai arba gyveno prievarta atvežti svetimšaliai darbininkai. Barakai statyti is lentų arba sumuryti is plytų. Vasarą juose labai karsta, o ziema labai salta, nes del blogo jų pastatymo neimanoma kaip reikiant apkurenti. O tie barakai buna daugiausia be stiklų, o stiklų vietoje buna specialiai vokiečių gaminamas popieris. Kadangi si žiema Europoje nepaprastai žiauriai siaute, tai daugeliui teko smarkiai salti. Del to ir ligų skaicius yra smarkiai padaugejęs. Kai kurie tremtiniai ir lietuviai turi laimę gyventi ir buvusiuose vokiskuose kareiviniese, kurios jau yra siltesnes ir gana neblogai pastatytos. Dar mazesniam skaiciui tenka gyventi ir butų kolonijose, kurios anksciau priklause vokiečių darbininkams. Vienu zodžiu gyvenama margose pastogese. Maistas grynai vokiskas. Gaunama oficialiai po 1550 kalorijų. Yra pesimistų, kurie teigia, kad praktiškai gaunama tik apie 1300 ar net mažiau, nes ne visus mums skirtus produktus vokieciai pristato. Pavyzdziau, paminesiu kokių svarbiausių produktų lietuvis gauna per savaitę. (4) ansus mesos, (2) ansus riebalų ir (2) ansus cukraus. Kitas maistas susideda is (5) ansu zuvies, (4) ansu marmelado (15) ansu darzovių, (5) svarus bulvių ir t.t. Tokia maisto norma yra visai nepakankama. Del tokios padeties atsiranda pas tremtinius astrios skilvio ligos, vidurių ligos ir T.B. Šiomis ligomis serga kai kuriose stovyklose 18-20% stovyklų gyventojų. Dziovininkų skaiciaus augimas ir svorio kritimas nuo 5 iki 20%, del kurio kencia apie 35% vaikų iki 18 metų amziaus ir iki 94% suaugusiųjų ir bendrasis ligotumo padidejimas jau dabar yra aiški nepakankamo maitinimo paseka, bet rimtesnes konsekvencijos susidarys veliau. Visos eiles stovyklų vadovų nuomone, D.P. maisto padetis yra 30% blogesne, nei vokiečių gyventojų.

Nors stovyklose mažos maisto normos, ir tremtiniai nuolat kankinami moralinių ir fizinių kančių, bet stengiamasi nepasiduoti apatijai ir nervingumui. Vienintele priemone pries tai yra darbas. Todel kas is tremtinių nera priverstas dirbti Britu kariuomenes reikalams (misko medziagos paruosime Londono atstatymui), eina kur kitur stengiasi įsijungti į stovyklos darbą. Tenka tik stebetis ką yra tremtiniai sukure. Ypatingai stovyklose palaikoma svietimo sritis. Britų zonoje siuo metu turime 33 vaikų darzelius, kuriuos lanko 997 vaikai, 48 pradzios mokyklas su 1954 mokiniais, 4 progimnazijas ir 10 gimnazijų su 1123 mokiniais. Dviejose amatų mokyklose mokosi 219 mokinių, mokytojų kursuose 31 klausytojas, dailes studijoje 8 klausytojai, aukstesnioje prekybos mokykloje 88 mokiniai. Tai vis grynai lietuviskos mokyklos. Be to, Buxtehudeje D.P. amatų mokykloje mokosi 90 lietuvių jaunuolių, jurininkų mokykloje Flensburge - 40, Pabaltijo Universitete Pinneberge - 279 lietuviai studentai ir dar 440 lietuvių studijuoja vokiskuose universitetuose. Susumavę gausime, kad lietuviško jaunimo gražus burelis pasodintas į mokyklinį suolą, butent 5,198 asmenys. O tai sudaro beveik 21% visų lietuvių gyvenančių šioje zonoje. O jei dar pridesime lankancius visokių rusių kursus, tai tas procentas zymiai padauges.

Karui pasibaigus mokyklos buvo tik kurimuosi stadijoje ir buvo pradeta dirbti labai sunkiose sąlygose. Neretas atsitikimas, kad keturios klases dirbo viename kambaryje. Truko vadovelių, popieriaus, piestukų ir t.t. Mokytojai už savo darbą atlyginimo negavo, bet dirbo

atsidėję, pasišventę.

Vėliau viskas po laipsniui susitvarkė ir mokyklos įžengė į tradicinį lietuviškų mokyklų kelią.

Taip pat labai sunkiose sąlygose buvo sukurta lietuviška spauda. Spaudai leisti reikalingi karinės valdžios leidimai ir cenzūros priežiūra. Labai sunkina spaudos leidimą ir didelė popieriaus stoka. Britų zona turi tik vieną informacinį leidinį, bet Amerikiečių zonoje yra išleidžiami net 4 informaciniai laikraščiai. Vienas iš jų išeina tris kartus į savaitę. Visų laikraščių tirazai labai apibrėžti. Britų zonoje išleidžiamas spaustuvėje spausdinamas "Lietuvių Žodis", kuris yra didelio formato ir leidžiamas 4 puslapių didumo. Redaguoja buv. "Lietuvos Žinių" redaktorius - J. Karfelis. Dar leidžiami spaustuvėje spausdinami: "Žibintas", kurį redaguoją kun. T. Kuzmickis ir jis skirtas yra besimokančiam jaunimui. Leidžiama "Saulutė", kuri skirta paaugusiems vaikams. Redaguoja A. Giedrus, kuris ir Lietuvoje buvo to pat laikraščio redaktoriumi. "Skautų Aidą" redaguoja A. Krausas. Visi laikraščiai techniškai labai gražiai yra išleidžiami. "Skautų Aidas" ir "Saulutė" neseniai šventė vienerių metų sukaktuves. Visi šie laikraščiai yra išleidžiami pabaltiečių centre-Detmolde. Toje spaustuvėje, kurioje spausdinami šie laikraščiai yra parupinta ir specifiniai lietuviški ženklai. Tik "Žibintas" spausdinamas be specifinių šrifto ženklų, nes jis yra leidžiamas Grevene. Dar leidžiama daug laikraščių stovyklose rotatoriumi spausdinant.

Tremtiniai yra išleidę ir įvairių knygų, vadovėlių. Pats originaliausias Britų zonoje leidinys yra žurnalisto A. Vaitkaus paruošta knyga "Dienos be Tevynės". Ši knyga labai meniškai išleista ir traukia ne tik lietuvių, bet ir užsieniečių akį. Tai yra Flensburgo stovyklos lietuvių kūrybos rinkinys. Kadangi Flensburge spaustuvėse nebuvo lietuviško šrifto, tai ši didžiule knyga turėjo būti perrašyta mašinėle ir pervesta į klišes. Toks darbas reikalavo daug triūso ir vargo. Leidyklą "Baltija", kuriai vadovavo rašytojas J. Kruminas leido (dabar rašytojas susirgo) meno ir kultūros žurnalą "Gintarai", kurio jau pasirodė dešimt knygų. Tas žurnalas taip pat spausdinamas rotatoriumi ir meniškai iliustruojamas. Pat išleidimo pradžioje žurnalas buvo sukėlęs tremtinių tarpe didelio susidomėjimo. Dar yra išleista vadovėlių, vaikams literatūros. Britų zonoje knygų leidimui nėra sąlygų. Neseniai išleista Maironio "Pavasario Balsų" X laida.

Šalia šių darbų ruošiami stovyklose įvairiausi kursai. Gausiai veikia anglų kalbos kursai. Paskui veikia šoferių, mechanikų, šaltkalvių, murininkų, siuvėjų ir kitokie kursai. Mat, tremtiniai labai susirūpinę savo ateitimi. Kiekvienas prieš išvykdamas iš Vokietijos nori pramokti kokio nors amato, nes kiekvienas žino, kad be amato kokiame kitame krašte bus ne taip lengva įsikurti.

Be to, kur tik yra didesnis lietuvių skaičius veikia stovyklos chorai, kurie dainuoja iškilmių ar minėjimų metu arba gieda bažnyčiose. Sudaryti taip pat ir tautinių šokių būreliai. Chorai ir tautinių šokių būreliai buvo ne kartą pasirodę prieš Britų karius ir kitus aukštus svečius. Visi nepaprastai palankiai sutiko lietuviškus šokius ir dainas.

Ypatingai pasididžiavimo vertas reiškinas, tai lietuviškos operos atidarymas Detmolde. Atidarymas įvyko vasario 24 d. Detmoldo vokiečių teatre. Buvo pastatyta ne kiek neblogiau kaip Lietuvoje opera - "Sevilijos kirpėjas". Į salą suplaukė dideli skaičiai lietuvių iš įvairių stovyklų. Kai kas net su asaromis sutiko pirmuosius operos garsus. Juk daugumas jau kelius metus nera buvę lietuviškoje operoje. Operą sukurti buvo ne taip lengva. Reikėjo kostiumų, dekoracijų ir daugybes kitų medžiagų. Anglijos lietuvis majoras Liudžius atvežė is Londono dažų ir artistams grimo. Londone p. Liudžius ieškojo ir pijanino. Bendromis jėgomis viskas buvo surankiota. Is senų nudažytų skudurų buvo paruosti operai kostiumai. Artistai taip pat vienoje vietoje negyveno. Todėl suvažiuodavo ir dirbdavo. Vokišką orkestra taip pat reikejo pritaikinti prie lietuvio dirigento.

Detmolde susikūrė ir dramos teatras. "Aitvaras", kuris apvažinėjęs stovyklas Britų zonoje, išvyko gastroliuoti į lietuvių stovyklas amerikiečių zonoje. Didelio pasisekimo sulauke A. Ruko parašytas "Dundulis ir Burbulis". Turinyje motyvai parinkti lietuviški ir žiurovus nuteikia gaivinamai. Kiekvienas mintimis persikelia į tevišKes krašta ir širdyje pagyvena Lietuvos laukų kvapais. Tai yra grynai vaizdelis is lietuvių ukininkų gyvenimo.

Neužmiršta Britų zonos lietuviai dirbti ir reprezentaciniuose amatuose. Kai kur stovyklose turi įsisteigę liaudies dirbinių dirbtuveles, kur gaminamos lietuviškos dekoratyvines leles, įvairus medžio dirbiniai. Tokios dirbtuveles yra Neustadto, Oldenburgo ir dabar organizuojasi Okerio stovykloje. Šiuos gaminius mielai perka UNRRA tarnautojai, Britų ir norvegų kariai. Tų gaminių nemazi kiekiai yra iskeliavę į tolimus krastus, kaip į Australiją, Kanadą, D. Britaniją ir kitur. Kiekviena lele ar kitoks dirbinys turi įrašus kur ir kieno buvo gamintas, tai kartu neblogai reprezentuojamas ir lietuvių vardas kituose krastuose.

Tai tiek apie Britų zonos lietuvių darbus. Jei lietuviai gyventų kur nors kitur, o ne Vokietijoje, tai jų butų dar didesnis įnasas į bendrą lietuviška kulturą. Vokietijoje yra nepaprastai sunkios gyvenimo sąlygos, nes tremtinių vokiečiai nemegsta. Tremtiniai jiems yra liudininkai anksciau padarytų nusikaltimų. Todėl dėl maisto, dėl demoralizacijos gyvenant stovyklose, dėl neaiškios ateities, dėl mazų galimybių uzdirbti pragyvenimui, visi lietuviai nori apleisti Vokietiją. Kur tik atsiranda galimybių, tai ten lietuviai tuoj išvyksta. Jau apie 400 lietuvaičių isvyko dirbti į D. Britanijos ligonines ir sanatorijas. Is jų buvo ir tokių, kurios buvo baigusios ir universitetus, bet sutiko dirbti paprastą tarnaičių darbą, kad tik galėtų vieną kartą nutraukti rysius su Vokietija. Dabar laukia ir vyrai galimybių išvykti į D. Britaniją.

Visi gyvename su viltimi kada nors išvysti savo krašta, bet kartu norime tą pereinamą laikotarpį, kol galesime grįzti į savąją tevišKę, praleisti ten, kur nereiketų vargti, skursti ir tureti nuolatines baimes patekti pas dabartinius musų tevišKes "globėjus". Visų lietuvių Britų zonoje vardu tenka padėkuoti tiem Kanados lietuviams, kurie vienokiu ar kitokiu budu padėjo tremtiniams. Ar kas gavo raminantį laišką ar siuntinėlį visuomet nesios širdyje raminanti dziaugsmą ir padėką.

- - - - - - - - - - - - -

DOVANŲ IŠPARDAVIMAS

Skrybėlių dalinimas stovyklos gyvenimą buvo išjudinęs iš įprastų vėžių. Turejo praeiti keleta savaicių kol viskas aprimo, kol nutilo kalbos apie gailestingosios širdies Mrs. Bet laikas viską išdildo. Juk nurimsta po kurio laiko ir žuvis keptuveje spirginama, nurimsta ir pelė katino nagu ose, taip ir tremtinių nuotaikos jau buvo nurimusios. Tik vėl reikejo įvykio, lyg perkuno iš giedro dangaus, kuris iš naujo gyvenimą įaudrintų. Tai ir buvo antroji sensacija.

Skelbimų lentoje pasirodė pranešimas, kad Welfare Officer's raštinėje bus duodami smulkus kasdieninio reikalingumo dalykai, kaip tai: šukeles, dantims sepeteliai, pasta, barzdai skusti peiliukai, nosinės, kortos ir kt. Kuklutis skelbimas toliau aiskina, kad tai esancios Raudonojo Kryžiaus (U.S.A. arba Kanados) dovanos, bet už jas tremtiniai turėsią užmoketi, nors ir nebrangia kaina. Surinkti iš tremtinių pinigai busią naudojami tų pacių tremtinių šelpimui per stovyklos Welfare Committee.

Pradžioje sunku buvo ir susigaudyti. Protai atpratę nuo normalaus gyvenimo ir įprastos galvosenos. "Kaip cia iseina?" - vienas kito klausia. Jeigu dovana, tai galetų buti veltui. O jeigu tremtiniai reikalingi šelpimo, tai kodel imti nuo jų paskutiniuosius skatikus už šias dovanas? Didesnė jų dalis ne iš kur negauna nei algos nei piniginės pašalpos. Taigi kiekvienas pats save turi šelpti.

Kadangi stovykloje ne visi pastovūs gyventojai, o daug yra pravažiuojancių, vykstancių į kitas stovyklas, tai pradeta klausinėti jie, kaip pas juos - ar pasitaiko tokie dyvai.

- Išbuvau beveik metus laiko N. stovykloje - pradeda vienas - tai ne karto nepasitaike, kad ką duotų ar parduotų iš panašių dalykų. Taciau visados galima nusipirkti šių reikmenų už stovyklos ribų. Kartais ir mažoje krautuveje galima ką nors gauti su užrašu "Gift from the American people through the American Red Cross" (arba "Canadian".)

- Aš iki šiol T. stovykloje gyvenau, tai dalindavo kas mėnesį višiškai veltui panašius reikmenis. Gavau ir šias petnešas (parodo švarką praskleidęs) šepetį, muilo barzdai, baltinius. Sekantį mėnesį žadejo virsutinių rubų duoti.

- Nepūsk arabų į akis. Jeigu taip gerai buvo, tai kodėl išvažiavai?

- Mūsų tautybės žmonės koncentruojami R. mieste, todėl išsiuntė. O jeigu netiki, kad viską veltui duoda, tai nuvažiuok ir įsitikinsi.

Kitas dar atsiliepė, kad pas juos tik stovyklos darbininkams ir tarnautojams tokius reikmenis duoda.

Prasidėjo diskusijos, galėjo prieiti ir prie veiksmų, kadangi iš įvairių stovyklų pradėjo pasakoti keisciausių dalykų, neįtikimų. Pagaliau vienas emesi kita tildymo, kadangi pats norejo žodį paimti.

- Matau, kad jūs nieko nenusivokiate apie dabartinį momentą ir tuos dalykus, apie kuriuos tiek daug pritauskete. Išguldysiu as jums viska kaip ant delno. Stebites kodel nevienodai įvairiose stovyklose. Mat, kiekvienos stovyklos gerbuvį tvarko Mrs. ar Miss kuri savystoviai elgiasi ir pati sau nurodymus duoda. Kas butų jeigu ją kas kontroliuotų arba koks driskius tremtinys skųstusi aukstesnei valdžiai? Tai būtų pazeidimas aleatų autoriteto. Tai vienas dalykas. Antras yra tas, kad nevisos Welfarę Officers vienodai nusimano ekonomikoj ir komercijoj. As laikau pazangiausia tą, kuri nieko neduoda ir neparduoda. Ekonomika sako, kad geriau apsimoka prekyba urmu negu detaliai. Butų tik terliojimasis pardavinejant po porą peiliukų ar nosinių. Siek tiek pazengusi ekonomikoj ir sios stovyklos Mrs. Ji žino dėsnį kad pinigai turi cirkuliuoti eiti apyvarton. O pro kurį pinigai praeina tam yra geriau, negu anam, pro kuri nepraeina. Pav. tu neturi pinigų, bet nori nusipirkti, sakysim, veidrodelį savo liūdnam veidui pamatyti ir nosinę asarai nusluostyti. Žiema dar toli. Gali parduoti svarką, uz tai gausi norimų prekių. Stovykloj vyks prekyba, daug kas pelnys, gerbuvis pakils. Rudeniui atejus paprasysi pasalpos svarkui įsigyti. Jei pasalpos negausi, tai vieną antklodę tikrai isduos papildomai žiemai praleisti. Ypatingų darbų neturi. Galesi pralindeti po antklodemis ir be svarko. O žiema Italijoj tik apie 60 dienų tęsiasi. Prisiminki, kad meskos ismiega du menesius ant vieno sono ir pavasariui atejus pabunda labai patenkintos.

Žinoma, pati nepazangiausia tai T. stovyklos gerbūvio prižiūretoja. Ekonomikos teorija sako, kad kiekviena vertybe įvertinama kita vertybe, paprastai pinigais. Dalinimas bet kokių dalykų veltui yra tai nesąmonę ir nusizengimas komercijos dėsniams. Tai kelimas anarchijos ekonominiame pasaulyje.

Po tokių išguldymo, padėtis aprimo. Suprato visi, kad dėsnis palieka visados tas pats: "Jei duoda - imk, jei musa - bek, ir jeigu pigiai parduoda - pirk". Sukrapstę paskutiniasias liras, kas netūrejo is kito pasiskolijo, ejome ir pirkome sias amerikiecių ir kanadiecių dovanas.

- J. Mikas -

IŠ BELGŲ DIENRAŠČIO "LA LIBRE BELGIGUE"
Nr. 80, 1947. III - 21.

Kolchozai ir sovchozai Sovietijoje

Sovietų tikslų ir jų vykdimo klausimas domina po karo visą pasaulį. Bet paslaptiės politika ligi šiol neleido svetimsaliui pažinti tos plačiosios šalies, atskirtos nuo likusio pasaulio geležinie uždanga, gyvenimo. Is vienos puses pastebima paslaptis ir izoliacija, o is kitos puses daugiau ar maziau tyli revoliucija, įvykdyta agrarinių ir kitų reformų pavidalų, vadinamosios įtakos sferos srityse, kaip antai, Lenkijoj, Rumunijoj, Baltijos krastuose ir kitur.

Akyvaizdoje uždėtos "globojamoms" tautoms santvarkos ir jos praktiško pasireiskimo, statomas klausimas, kaip veikia sovietine sistema pačioje Sovietijoje. Pavyzdziui kokie pasikeitimai įvyko Rusijos zemes ūkio srityje.

Kai kurie deportuotieji, neseniai grižę į Prancūziją ir Belgiją, galejo atsakyti į šį klausimą ir aprasyti sąlygas, kuriose jie buvo priversti dirbti, kaip žemės ūkio darbininkai, Sibiro ar Pietinės Rusijos kolchozuose ir sovchozuose.

Jų pastebėjimu ir asmeninių patyrimo išdavos nesiremią nei propagandine literatura, nei pravaziuojanciu zurnalistų įspudziais, nesidarytais kokiame nors pavyzdiniame kolchoze ar sovchoze.

Žemės ūkio organizacija Sovietų Sąjungoje.

. . . . . .

Visa žemę sovietų sąjungoje priklauso valstybei. Yra dvi ūkinės organizacijos: kolchozai-valstybės kontroliuojami gamybos kooperatyvai, ir sovchozai-valstybiniai ūkiai. Pirmuosiuose derlius, likęs sumokejus įvairias taksas ir mokesčius, t.y. nacių isgabenti į Vokietiją darbams belgai ir prancūzai, karo pabaigoje patekę į rusų rankas. Bolševikai parodė savo "žmoniškumą", sulaikydami šiuos sąjunginių valstybių piliečius ir versdami juos dirbti darbo stovyklose. Kaikurie is ten paleistieji ar pabėgusieji, pasakoja, kad dar daug belgų ir prancūzų taip tebevargsta. Vertejo pastaba. Priklauso kolchozo nariams, antruosiuose pelnas eina valstybei.

Ar sovietinis žemės ūkio darbininkas gali pasirinkti taip darbo sovchoze ir kolchoze. Ar jis įstatymų verciamas dirbti viename ar kitame.

Jei jam leidžiama eiti į vieną ar kitą šių organizacijų, tai bado šmekla sukuria darbo prievartą. "Nepriklausomieji", jei ten dar tokių yra, ekonominiu spaudimu-nusavinimu ir nepakeliamais mokesciais - yra privedami prie galutinio bankroto ir pagaliau jega sukolchozinami. Taigi, tera vienas pasirinkimas: mirti badu arba įsijungti į sias organizacijas.

Pastebėtas reiškinys, kad blogo derliaus atvėju darbininkai užplūsta sovchozus, tuo tarpu gero derliaus metais jie bevelyja dirbti kolchozuose. "Valstybiniuose - ukiuose" darbininkas bent gauna savo normą "pajok" 400 gr. duonos dienai, tuo tarpu kolchoze niekuomet nežino net apytikriai kiek jis gaus javų už "darbo dieną" (trudadnie), kadangi padalinimas įvyksta metų pabaigoje ir priklauso nuo duoklių, kurias uzdeda valstybe. Metinis minimumas yra, taip sakant, "nustatytas" kolchozininko seimai, bet reiketų jam kasdien atlikti pusantros "darbo dienos" normą ir darbuotis net naktimis, kad galetų išmaitinti du vaikus, tačiau dar su ta sąlyga, kad ir jo zmona taip pat atliktų tokią pat darbo normą.

Be tiesioginių mokesčiu yra kiti, kolchozininkų "savanoriškai" nubalsuoti, raginant priskirtam prie kiekvienos įmonės politrukui. Turtingose ir ypač derlingose javais srityse vidutine 4-5 asmunų seimos norma yra nuo ½ kg. iki 2 kg. javų, bet kaip gali issilaikyti ukininkai Samarkando ir Bucharos medvilnes srityse, pavadintose "Mirties Šleniu"? Pavienis asmuo sovietų sąjungoje nieko nereiškia, ne tik jo laime, jo gerove vertinama jo naudingumu, bet ir pati jo gyvybe yra pasvęsta valstybei.

Be to, dideli mokesčiai guli ant kiekvieno asmeninio turto ir atsitinka, kad ukininkas turi parduoti savo karvę ar savo vistas, kad galetų uzmoketi uz tą pacią karvę ar vistas.

Vaikų mirtingumas net derlingiausiose srityse siekia baisių proporcijų.

Technika . . . Tikėjimas.

. . . . . .

Azijos stepė atrodo puikia dirva pritaikyti plačiu mastu motorizuotam darbui. Piovimo, kulimo masinos, galingi traktoriai yra gausus kolchozuose ir, atrodo, daro dideles įtakos derliaus rezultatui. Bet tas nekliudo kolchozininko visiskai nesirupinti. "Kai sios bus niekam tikusios, valstybe nupirks mums kitas..." Jau is rusiškos naturos neveiklaus kolchozininko atplesimas nuo zemes tikrai nera raginas reiškinys kolektyviniame darbe.

Prisirišimas prie žemės, be to, yra metodiškai naikinamas masinemis deportacijomis. Taip, pavyzdziui, beveik visas Sibiras yra pilnas ukrainiečių deportuotų įvedant kolchozus.

Iš izbos į zemlianka.

. . . . . .

Kolchozu ir sovchozu rajonuose trobelių nerasime, bet zemliankas, t.y. zemeje įrengtas lusnas. Pagrindinis zemliankos baldas yra peciys (plista), ant kurio miega privilegiuoti seimos nariai. Jokio apsvietimo, nebent maza zibaline lempa. Visa "skatina", galvijai, ir paukščiai, ziemos metu buna zemliankoje. Per zniego pustynus, karves, ozkos ir vistos.

Kaip sukolchozinimas vyko, galime rasti puikų atsakymą pačių bolševiku rašytojo Šolochovo ramane "Pakelta velena". Vertėjo pastaba, tas dalinasi būtu, kur jau ir taip spaudžiasi koks desetkas asmenų.

"Nacionalizuotas" darbas prasideda su aušra ir baigiasi naktimi. Argi nėra vienas is sovietinių propagandos sukių "od zory do zory", nuo svytos ligi sutemos?

Pasivėlavimas į darbą griežtai baudžiamas, nuo piniginės pabaudos ligi kalejimo.

Sovchozo valdžia yra buhalteris ir intendentas, neužmirštant politruko - politinio propagandisto, šalia bendras lauko darbų Kontrolierius, girininkas ir daugelis "brigadierių", prižiurinčių darbininkų brigadas.

Draugų įskundimas, įdavinėjimas šiose darbo stovyklose yra geriausias pinigas...

Paprastu laiku savaitėję yra viena nedarbo diena. Bet per visą karą darbininkai "savanoriskai" aukojo savo laisvą dieną.

H.C. pasakoja: "Mes išeidavome švintant su įrankiais rankose nelabai "savanorisku" žingsniu eisena, mieguistais balsais keikdamiesi. Vidurdienį turedavome pusantros valandos pertrauką. Suvalgę savo sausą duoną, guldavome čia pat ant žemes ir tuctuojau užmigdavome. Per darbymetį mums atnesdavo sriubos (kokia puota), kur rasdavome kopustų, bulvių ir kartais net mesos. Darbas tesdavosi ligi saulelydos, po to dar žygis į fermą".

Pasikalbėjimuose, kuriuos turėjo ši deportuota svetimšalė su savo bendradarbiais rusais, dažnai kalba užeidavo apie 1929-32 metus, kolchozų įvedimą su baisiu ju palydovu badu. H.C. pasakoja, kad kiekvienas jos bendrakalbis buvo įsitikinęs, kad tas badas buvo dirbtinai sukeltas naujai sistemai sukurti ir jai jega įvesti.

Sovietinė valstybė, tasai nepasotinamas Molochas, apsuptas paslaptimi ir jegos religija, viespatauja autokratiskiau, negu bet kuris senosios Rusijos caras.

Jau viena žmonių generacija buvo paaukota ir sunku numatyti antrosios likimą šioje terorizuojamoje ir atsilikusioje tautoje, kurios vadai temato tik "masėmis" ir paneigia didžiuosius gerius: laisvę, gerbuvį ir net pavienio žmoguas gyvybę bevardžių kolektyvų labui.

190 milijonų sovietų sąjungos gyventojų pasišvenčia "savanoriškai" ukiniam atstatymui, pranese generalisimus Stalinas. Isvystymui visų žemės ukio resursu ir galimybių, - jis pridejo, - reikes daugiau gaminti, priimti naujus pasiaukojimus, kaikuriuos "susispaudimus". Tam uzteks trijų, jei ne daugiau, piatiletkų [illegible] pažadejo.

15 metų! Ka apie tai galvoja kolchozininkai ir sovchozininkai? Bet, kai sakydavo vienas "politrukas", jie visai negalvoja.

Gal but, jie nebegali galvoti?

Vertė - J. Ž.

PASIŪLYMAS IŠ VOKIETIJOS.

Amerikos lietuviai pamaţuotai skundėsi neturi gyvo dvasinio ryšio su Lietuva. Iš tikrųjų, didelė kalte krenta dėlto ant mūsų ir mūsų valdžių, laiku neatkreipusių į tai deremo dėmesio. Nors dabar tam nera patogus laikas, taciau gera būtų bent pavėluotai tą klaidą stengtis atitaisyti. Jauniausioji Tėvynės lietuvių karta duoda tokį pasiulymą:

> Užmegskim bent pavėluotai gyvą ryšį tarp nepažįstamų, bet vienodai lietuviskai mąstančių jaunuolių ar senių Vokietijoje ir Amerikoje!

Nesupraskite, kad ryšį užmezgus, mes daug reikalautume - ne. Lietuvis studentas "affidavito" nereikalaus, kaip nereikės jam siųsti kas menesį nei pinigų, nei daug maisto, nei į sezoną po kelis kostumus... Čia ne tame svarba gludes. Jei amerikietis, neskriausdamas savęs, noręs padeti materialiai - padės, - jaunimas tars sirdingą aciu: jam bus egzistencijos ir morales paramos laidės; bet jis niekad nedrįs to reikalauti, o ir gavęs - zino - neįstengs materialiai atsilyginti.

Tačiau savo laiškais jūs ir mes užmegsime stiprų dvasinį ryšį. Stengsimės atvaizduoti musų būtį, atskleisime dalelę margo dvasinio pasaulio, o giliu tikėjimu į laisvės rytojų, Tevynės meilę, stiprinsim, suzavėsim ir sugebesim gaivinti net Amerikoj gimusį draugą. Sitoks bendravimas per Atlantą sujungs vel sirdis, nutieș ateičiai nesugriaunamus tiltus ir trupuciuką stipriau suris pasaulio zmones, tikincius į pastovesnę ateitį!

Brangieji, tvirtai tikiu, kad jūs nedelsdami jautriai į pasiulymą atsiliepsit ir kreipsites laisku, kaip kam patogiau - betarpiškai į mane šiuo adresu:

> Valdemaras Adamkavičius,
> Muenchen 42, Lechfeld Str. 9,
> Germany - U.S. Zone,

Ar mano vardu Amerikoje: - 3424 W. 67th St.,
Chicago 29, Ill.

Jūs tuojaus gausit nepažįstamo išlavinto ir išsiauklėjusio studento adresą, kurie pirmieji padeș su jumis šį darbą pradeti. Pamatę, kad mes tikrai nuosirdžiai galvojam, jūs nenusivilsit. Nauji pasiūlymai bus tuojaus perduodami, o susiris jūs ir mes - studentai, įsitikinsim, kokia didelė bus iš to nauda. Tikiu, kad jūsų tam išleistas doleris duos daugiau naudos ir dziaugsmo, negu jis kitais keliais kartais nuejęs duotų.

Siųsdamas nuoširdžiausius pasveikinimus lieku belaukiąs pirmųjų draugiškų sauklių.

- Tremtinis studentas V. Adamkavičius.

P.S. Rašykitę lietuviškai ar angliškai, jauni, seni, mergaitė ar berniukas, kiekvienam rasis patinkantis jaunuolis,-e.

PASKUTINĖS KAUNO KALĖJIMO DIENOS

Stasys J., nacių okupacijos metu, iškalėjo Kauno sunkiųjų darbų kalejime šešis su puse menesio už tai, kad buvo sugautas besislapstąs nuo kariuomenės. Stasys J. papasakojo keletą nuotrupų, kaip naciai 1944 m., evokuodami is Kauno, likvidavo buvusius Kalejime politinius kalinius.

. . . . . .

Tikrasis Kauno kalėjimo šiaubas buvo geštapas, kuris su kaliniais elgėsi pagal savo nuožiurą. Dar teismo nenubaustą politinį kalinį gestapas suvijų į pakausį likviduoja. Ir štai teismas, neturėdamas įrodymų, jį išteisina, artimieji skuba į kalėjimą, o čia ramiausiai pranesama - susaudytas. Panašių atsitikimų buta ne vieno.

Pavienius asmenius likviduodavo pačiame kalėjimo rūsyje. Tam tikslui buvo pastatytos ir kartuves. Nuzudytų lavonus nuimdavo keli atvaryti kaliniai sugrūzdavo į paskubom sukaltas dežes ir dengtu sunkvežimiu išvežtavo.

- Mań pačiam, - sako Stasys J., - prisėjo nuimti pakartą moterį. Dar jauną, per 20 metų moteriškę, atkabinęs nuo kaklo virvę, grudau į dežę. Bet jos kunas netilpo. Gestapininkui rekiant ir keikiant, aš lenkiau ją dvigubą, spraudžiau jos netelpančią galvą. Ir kai vargais negalais užkaliau dangtį, jos plaukai karojo lauke.

Didesnėmis grupėmis miriop pasmerktus politinius kalinius anksti rytą, dar prieš kavos išdavimą, veže žudyti į VI fortą. Suristom rankom kniūbsčius suguldo į sunkvežimį, ant jų virsaus užmeta suolus ir atsiseda automatiniais šautuvais ginkluoti gestapininkai. Bet kuriam pajudėjusiam ar rekiančiam - smeigdavo durtuvu, arba buože muzdavo per galvą.

Stasys J. tvirtina, kad nors kas mėnesį ir likviduodavo per 300 politinių kalinių, bet mirtininkų kamera visad prigrusta nelaimingųjų, laukianciųjų baisaus likimo, kai kurie mirtininkų kameroj išlauke net iki trijų mėnesių. Kiekvieną išgirstą žingsnį, raktų žvangėjimą mirtininkai baisiausiai pergyveno. Ne vienas, panasių nervų sukretimo neišlaikęs, išejo iš proto.

Tuo laiku mirtininkų kameroj bausmės įvykdymo laukė broliai Gabrėnai su devyniais bendradarbiais. Jie, susitarę su spaustuve, padirbinejo maisto korteles ir platino tarp miestuose gyvenančių lietuvių. Ne vienas miestietis turi būti dėkingas šiems vyrams, šį tą galedamas, prie gaunamos sykščios normos dasipirkti. Reikia pabrėžti, jog musų maistas buvo vežamas į Reichą ir duodami mums tik trupiniai. Ši garsioji maisto kortelių padirbinejimo byla nuskambejo plačiai ne tik Lietuvoje, bet ir vokiečių spaudoje. Šie vyrai maisto kortelių spausdinimu naciams padarė, berods, apie 36 mil Rm. nuostolio. Iš kalejimo jie bego net tris kartus. Nors bėgimai buvo apgalvoti ir paremiami laisveje esančių draugų, bet nepavyko. Po to abu brolius Leoną ir Kazį Gabrėnus likvidavo kalejimo rūsyje. Pirmas suvių į pakausį žuvo Kazys, o atvestas Leonas, pamatęs kraujuose papludusį brolį, sukosi atgal ir jam suvis pataike į širdį.

Pirmomis 1944 m. liepos mėn. dienomis, evakuavus Vilniaus ir Šiaulių miesto kalejimus, kalinius sugrūdo į Kauno kalejimą, bet, frontui artejant, prisejo ir šį evakuoti. Bet dar pries kalejimo likvidavimą didesnę kalinių dalį susaude. Ypač šiurpi buvo liepos mėnesio 6 d. Per dvi dienas iš Kauno kalejimo susaude 1,800 politinių kalinių. Likusius 480 - 500 kalinius sugrūdo į baidoką ir liepos mėn. 11 d. išveže iš Kauno Žiemos Uosto Vokietijos kryptim.

- Č. Spirauskas. -

BALF RAŠTINĖ PERKELIAMA Į 105 GRAND ST., BROOKLYN, N.Y.

BALF Direktorių Tarybos valdybos nutarimu, BALF Centro raštinė iš 19 West 44th Street, New York 11, N.Y., šio mėnesio gale perkeliama į savo namą, 105 Grand St., Brooklyn 11, N.Y. Nuo gegužės 1 d. BALF sandėlys ir raštinė bus vienoje vietoje.

BALF namas yra nupirktas BALF Direktorių Tarybos 1946 metų spalių 17 d. posedžio nutarimu. Namas yra 4 aukštų, mūrinis. Pirmame aukšte ir sklepe bus sandelys, o antrame aukšte - Centro raštine. Treciame ir ketvirtame yra gyvenami butai, kurie yra išnuomuoti dviem seimoms.

BALF namas nupirktas iš Al. Blažinskienės-Stankienės už 10,000 dol., bet is sios sumos BALF iki šiol yra sumokejęs 5,800 dol. Likusiai sumai, 4,200 dol., yra mortgicius, kurį turi Susivienijimas Lietuvių Amerikoje. Namas yra pirktas Bendrojo Amerikos Lietuvių Šalpos Fondo vardu. Legalinį namo pirkimo reikalą prižiurejo ir tvarke BALF vice-pirmininkas adv. Nadas Rastenis, adv. K.R. Jurgela ir adv. Kl. Vokietaitis. Namo pirkimo uzbaigos akte taip pat dalyvavo ir nuosavybės garantavimo bendroves atstovas.

Savo namo įsigijimas sutaupo BALF organizacijai dideles pinigų sumas. 1946 metais BALF uz sandelio patalpas turejo moketi nuomos po 250 dol. kas menuo, o uz Centro rastines patalpas - 150 dol. kas menuo. Nuomoms per metus reikejo išmokėti 4,800 dol. Taigi, per dvejus metus, turint savo name ir sandelį ir rastinę, bus sutaupyta tiek, kiek siekia miso namo verte. Gausima nuoma is dvieju butų gyventojų tures padengti miesto mokescius ir esamo mortgiciaus nuosimcius.

Jeigu BALF namas būtų kada nors parduodamas, reikės gauti valstijos vyriausio teismo sutikimą. Žodziu, BALF nuosavybes naudojimas yra stipriai apsaugotas.

Visi BALF skyriai, visos BALF darba remiančios organizacijos ir visi lietuvių šalpos darbo prieteliai nuo dabar prasomi visas savo pinigines ir daiktines dovanas siųsti BALF namo adresu sekanciai:

United Lithuanian Relief Fund of America, Inc.,

105 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.,

Įstaigos telefonas: EVergreen 8-6203

- BALF VALDYBA. -

TORONTO ŽINIOS

K. L. TARYBOS , TORONTO SKYRIAUS PARENGIMAS.

Balandžio 12 d., lietuvių parapijos salėje, įvyko skyriaus vakaras, vakarienes ir sokių pobudy. Svecių prisirinko nemazai ir vakaras buvo gana smagus. Seimininkes kuriomis buvo: E. Beinoriene, E. Matjosaitiene, V. Samulevičiene ir pagelbininke M.F. Yokubyniene, smarkiai sukosi kad sveçius skaniai pavaisinti. Mergaites, Jennie Grinskiute, Vanda Jarasiunaite, G. Yokubynaite ir kitos, gelbejo patarnavime prie stalų. Rengimo kom. nariai: Petras Kairys, Gudziauskas ir J. Yokubynas, gelbejo kitais reikalais, o M. Dervinis kad ir ne komisijoj bet daug gelbejo sales sutvarkyme. Tų visų darbuotojų deka ir svecių atsilankymu, liko pusetinai ir pelno kuris kaip žinoma, skiriamas lietuvių tautos reikalams.

IŠ SKYRIAUS SUSIRINKIMO.

Jau buvo rašytą apie K.L. Tarybos delegaciją Ottawoje valdžios įstaigose. Kadangi ten dalyvavo ir Toronto Skyriaus atstovas Benediktas Yokubynas, tai geguzes 18 d. susirinkime, jis isdave issamų raportą.

IŠ "DAINOS" GRUPĖS VEIKIMO

Balandžio 25 d. susirinkime, kuris įvyko pas E. Matjošaitienę ir dukrą Adelę ir vel buvo nutarta 2 C.A.R.E. siuntiniai pasiust vargstanciom seimon tremtyje - Vokietijoje. Musų gerasirde nare I. Yurciene, turejo laiską nuo sergancio studento Belgijoje, Stasio Girniaus, kuriam ji buvo pasiuntusi maisto siuntinį dar praeitą rudenį, bet vargsas Stasys buvo tuomet persilpnas net ir trumpą padeka parasyti. Praeitame menesy gautas nuo jo ilgesnis laiskas, kuriame jis ne tik ispasakoja kiek daug gero gautas siuntinys suteike jam, bet kad jo sveikata eina geryn ir jis įgavo gera apetitą valgiui. Nares tuojau pasiule kad jam siuntinį is grupes pasiusti, bet ta gerasirde Yurciene tuojaus atsiliepe jog ji jau turi viską supirkusi ir siomis dienomis pasius pati.

Mūsų naujosios narės Veros Tregienės iš Delhi, prisiųsti drabužiai, nutarta padalinti į du siuntinius, nes tai dvi eiles gerų virsutinių drabužių. Sumanyta ir tuojaus pritarta, kad narės suaukotų kitas drabužių reikmenis, kaip tai apatiniai ir virsutiniai balliniai, kojinės, batai ir t.t. Netruko, kad visam kam būtų pasižadetą is apie 5 narių, taip kad siuntiniai prisipilde. Naują nare siame susirinkime susilaukem p-les Sofijos Gudziauskaites ir jau minėtos V. Treigienes, kuri nera abejones, bus svarbi atstove mūsų grupei, kolonijoje kurioje gyvena. Laiškų skaitymę, kaip ir visuomet, nusišluostom asarą ir kartais skaniai nusijuokiam, kai kuris tremtinys, savo vargais, satyrai pagrindus pradeda grįsti. Tai taip ir pravedam mūsų smagius susirinkimus, neapsiziurint kur vakaras dingo.

Sekantį susirinkimą užkviete narė Petrušauskiene 270 Armadale.

V A I Š Ė S

Po susirinkimo, visos narės, kurių buvo apie 30, buvo skaniai pavaišintos. Panele Adele su kitom jaunuolem narem k.t. Helen Zaroka, Jennie Grinskaite, Biruta Indrelyte ir kitom, vis ruošė ir nese įvairius prieskonius. Ačių Mamytei Matjosaitienei ir dukrai Adelei už jų taip malonų, mus priemimą.

V A K A R A S.

Oštai gegužės 10 d., "Motinos Dienos" išvakarėse "Daina" buvo surengusi šaunų vakarą. Buvo pastatyta i veiksmo komedija "Jaunystės Klaidos," kuri smagiai suvaidino: Bronius Dervinis, Jennie Grinskaite, E. Beinoriene ir J. Indrele. Ypač jaunuoliai, Dervinis ir Grinskaite, laurus už vaidinimą nusinese..

Dainininkė Uršulė Cagariene, gražiai išpilde tris kurinius, pritaikintus "Motinos Dienai" jai akompanavo p. Liudas Pocius.

Jaunuolės, Biruta Indrelytė ir Angela Vaitkiutė pilde piano duetus ir paskiu solo, o Aldona Baikus ir Aldona Pundziute, sake eilerascius; visomis siomis jaunuolemis, sveciai dziaugesi.

"Motinos Dienai" pritaikintą žodį, buvo pakviesta pasakyti grupės pirmininkė M.F. Yokubynienę o programos vedeja, veikalo priruoseja ir suflere Ona Indreliene.

Rengimo Komisijon įėjo: Baikauskiene, Beinoriene, Frenzeliene ir Indreliene.

Šiame vakare, buvo dar ir netiketas malonumas tureti tik neseniai is Vokietijos atvykusius tremtinius Dimitrievus - du brolius ir sesutę, kuriuos į vakarą atlydejo sesutė ir švogeriai jau seniau čia gyvenanti. Programos vedeja O. Indreliene, perstate naujai atvykusius visiems sveciams, o p-lę Dimitroviute pakviete scenon, kur viesne iš anapus Okeano, iš vargų ir skurdo nesancio krasto atkeliavusi, perdave sveikinimus ir padeką nuo ten likusių, už.teikiamą jiems

pagelbą varge ir kovą už Lietuvos Nepriklausomybę. Panelės Dimitroviutes kalbą palydėjo gausus aplodismentai, o rengimo komisijos nare Frenzeliene prisege jai gelių.

Taip tai programa ir baigėsi o po to sekė šokiai prie smagios muzikos. Svečių atsilanke apsčiai, kuriems "Dainos" grupes vardu prasau priimti širdingiausią padeką. Jusų visų pritarimas musų veiklai, ne tik daugiau nelaimingųjų suselpia, bet taipgi priduoda narems daugiau noro ir spėkų tolimesniam veikimui.

- M.F. Yokubynienė -

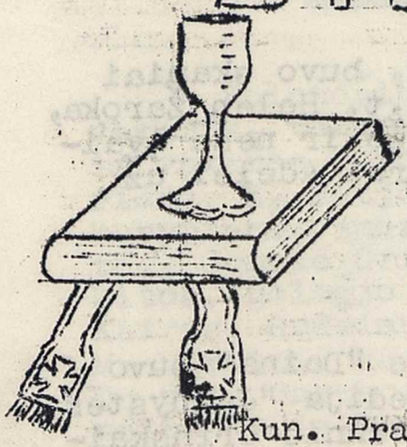

SIDABRINIS KUNIGYSTĖS JUBILIEJUS

Kun. Pranciškus M. Juras, Šv. Pranciškaus Parapijos Lawrence, Mass., klebonas, mini 25 metų kunigystes jubiliejų ir 35 metų visuomeninio veikimo sukaktį, 22 d. birzelio 1947 m.

Jubiliatas gimė 16 d. birželio 1891 m. Bridų kaime, Šiauliu parapijoj. Baigęs pradzios mokyklą, dirbo krautuvėse, kol susitaupęs pinigu galejo testi mokslą, Šiauliu gimnazijoje.

1912 m. atvyko į Suvienytas Valstyjes ir mokėsi St.Charles Kolegijoj, Catonsville Md., veliau St.Vincent de Paul Universitete, Chicago, Ill., lanke Kendrich Kunigų Seminariją, St.Louis, Mo., kur studijavo per keturis metus filosofiją ir teologiją. Seminarijoj budamas dirbo Moksleiviu, Blaivininku ir L. Vyciu organizacijose. 1921 m. buvo isrinktas Lietuvos Vyciu organizacijos centro valdybos pirmininku. Tuomet rasinejo į "Vytį", "Moksleivį", "Giedra" ir kitus laikrasčius. Dar metus mokesi St.John's Seminarijoj, Brighton, Mass. 18 d. birzelio 1922 m. isventintas į kunigus vienu vienas, kardinolo O'Connell, Bostono vyskupijos Katedroje, per Dievo Kuno Šventę.

Tą pačią dieną paskirtas į Lawrence, Mass., Šv. Pranciškaus parapiją, Kun. F. Virnauško asistantu, ir isbuvo iki balandzio men. 1927 m. Tada paskirtas Šv. Juozapo parapijos Lowell, Mass. klebonu, o nuo 19 d. geguzio 1929 m. perkeltas klebonu į Šv. Pranciskaus parapija, Lawrence, Mass., kur ir dabar tebeina sią pareigą.

Ateijęs turėjo įrengti ir baigti naują statomą bažnyčią, kuri yra viena iš graziausiu Lawrence miesto.

Kun.P.M. Juras turi tris sesutes vienuoles Lietuvoje ir vyresnis brolis kunigas, įšventintas į diakonus mire.

Nuo 1922 m. aktingai dalyvauja Lietuvių Darbininku Sajungoje (L.D.S.) Laikraščio "Darbininko" generalinio vedejo (manager) pareigas ejo nuo 1935 iki 1945 m. Taip-pat si laikotarpi buvo L.D.S. vicepirmininku, o nuo 1945 m. iki siol Lietuvių Darbininkų Sąjungos pirmininkas. 1940 m. L.D.S. seimo delegatai pakele garbes nariu.

A.L.R.K. Federacijos Centro iždininkas nuo 1939 iki 1946 ir dabar yra tos organizacijos centro valdybos nariu. Kunigu Vienybes Centro Sekretorium buvo nuo 1932 iki 1939 m. Dabar antru kartu yra isrinktas Kunigu Vienybes Centro pirmininku. Jubiliatas yra Amerikos Lietuvių Tarybos centro valdybos narys. Lietuvos Vyciu organizacija yra pakelusi garbes nariu.

Šių metų pradžioje kun. P.M. Juras tapo pakviestas eiti Amerikos Lietuviu Kulturinio Instituto direktorium, taipgi yra pavestą tvarkyti Amerikos Lietuvių Kulturini Archyvą. Pastaruoju metu arkivyskupas Richard J. Cushing, paskyre Nukryžiuotojo Jezaus Seseru Vienuolyno Remeju centro pirmininku ir jam pavede aplankyti lietuviu parapijas, su pamokslais apie pasaukimus. Gerbiamą Kunigą vyskupija paskyre lietuviu kataliku leidiniams Censor Deputatus, kurie patikrina, kad knygu turinys nenukryptų nuo Katalikų mokslo dogmu.

Šv. Jono Kunigų Seminarijoje, Brighton, Mass., kun. P.M. Juras dėsto lietuvių kalbą. Ten jis įkure lietuvių knygyną ir visas knygas patsai paaukojo.

Jubiliatas išleido kelioliką religinio turinio knygu, paruošė ir išverte lietuvių kalbon: kaip tai du tomai "Šventųjų Gyvenimai", maldaknyges "Didysis Ramybes Šaltinis" ir kitos. Siais metais baige parasyti ir isleido įdomią knygą "Pranasystes apie Pasaulio Pabaigą" kuri yra iliustruotą.

Kanados Lietuvių Centro Tarybą ir "Nepriklausomos Lietuvos" redakcija, administracija ir visas štabas, su didziausiu dziaugsmu sveikiną didziai gerbiamą Kun. P.M. Jurą, is sirdies linkime darbuotis nenuilstanciai Dievo ir Tevynes naudai ilgiausius ir pasekmingiausius metus. Kad sulauktumet minet auksinių ir deimantinių jubiliejų.

- M. A. -

MONTREALO ŽINIOS

VAKARIENĖ

Kanados Lietuvių Sąjungos 11-tos dienos gegužio rengta vakarienė visapusiškai pasiseke. Žmonių buvo pilnutele sale. Programą įvairi ir įdomi. Visi dalyviai buvo geroje nuotaikoje ir jautesi pilnai patenkinti. Rengėjai džiaugesi kad bus atlikę gražaus pelno ir galės pagelbėti savo tautiečiams tremtiniams. Taip pat dėkoja visiems dalyviams, kurie savo atsilankymu prisidejo prie labdaringo darbo. Kiek atliko pelno, dar neturiu tikrų žinių, bus pranestą veliau.

Vienas kas buvo svarbiausia vakarienėje nuveikta, tai vienbalsiai virs 300 žmonių priimta rezoliucija, kuri buvo pasiusta Minister of Mines and Resources, Ottawa Ont. Rezoliucija sekancio turinio, kurią istisai talpinu.

May 11th, 1947.

The Honorable James Allison Glen, K.C.,
Minister of Mines and Resources,
OTTAWA, Ontario.

Honorable Sir:

We, the Lithuanian Canadians of Montreal, Quebec, having gathered together at the Lithuanina Parish Hall, located at 3426 Parthenais Street, under the auspices of the Canadian Lithuanian Association, to honour our mothers, on this day dedicated to their honor, cannot help but recall that many of our mothers, together with our brothers and sisters are biding their time in anxiety in the D.P. camps of Western Europe helplessly seeking our aid in alleviating their tragic plight and,

Whereas Lithuania was enslaved and absorbed by the Soviet Union which does not recognize rights of an individual and, keeps the Four Freedoms suppressed, also,

Whereas the Displaced Persons are unable to return to their native land due to occupation of their country by undemocratic forces which pend complete annihilation of all peace and freedom loving Lithuanian people,

We hereby resolve to invoke your aid in helping to grant them at least temporary shelter in the free and democratic land of our adoption.

CANADIAN LITHUANIAN ASSOCIATION

President: A. Sakalas

Secretary: A. Nomeikienė

Treasurer: J. Paznokas

Ant minėtos rezoliucijos yra gautas sekančio turinio atsakymo laiškas.

MINISTER OF MINES AND RESOURCES, OTTAWA

May 16th, 1947.

Dear Mr. Sakalas,

My Minister, the Honourable Mr. Glen, has asked me to acknowledge his receipt of your letter of May 11th presenting the views of the Lithuanian Canadians of Montreal on the subject of the Governmental policy on immigration as it affects your people in Europe.

Mr. Glen has asked me to say that your representations have been carefully noted and will be borne in mind in considering the problem of the admission of displaced persons to Canada.

Yours sincerely,

(Signed) W. J. F. Pratt

Private Secretary

Šis Kan. Liet. Sąjungos žygis yra gir[illegible], jį turėtų pasekti visos lietuvių organizacijos bei pavieni asmenys, [illegible] kaip tik dabar Kanados Parlamentas svarstys tremtinių emigracijos klausimą.

Kanados Lietuvių S-gos lld. gegužio rengta vakarienė davė $242.00 su centais. Visas pelnas paskirtas dėl pasiuntimo lietuviams tremtiniams maisto pakietelių. Persiuntimą rupestingai prižiures vakarienes rengimo komisija; veliau, kada bus gauta is pakieteliu priemeju laiškai, bus išduota smulki atskaita.

Vakarienės rengimo k-ja nuoširdžiai dėkoja visiems kuo nors prisidėjusiems prie sio labdaringo parengimo butent: p. P. Petroniui, aukojusiam $5.00, Ramanauskienei už skanų pyragą-cake, L. Versinskienei už lietuviškus surius ir grietinę.

Del loterijos preisus aukojo sekanti asmenys: Kleb. kun. J. Bobinas, Paznokaiciai, K. Žiziuniene, K. Jasutiene, O. Sakaliene, A. Nomeikiene. Programos pildytojai: J. Malisauskiene ir V.Bobelis duetas, juodu taip puikiai sudainavo, kad publika negalejo atsigeretį. J. Bashaw solo, tai tikrai moteris turi žavingą balsą. Pijanistas Joseph Godziszewski, lenkas, pijano solo, tikrai buvo ko pasiklausyti. V. Kajackas ir V. Bobelis, komiškas dueto, tai seni Montrealo lietuviu linksmintojai, balsingi ir gabus vyrai, bekurių galimą sakyti jokis parengimas neapsieina. Už vis labiausia publiką suzavejo, tai gitaristas P. Laudinskas, kurį publika visai nenorejo nuo scenos paleisti.

Ponas J. Jurėnas, ka tik nesenei atvykęs iš Vokietijos, išbandęs ant savo kailio dvi okupacijas, taip pat ir tremtino gyvenimą, labai vaizdiai nupasakojo ka musų broliai iškentejo, ir ką tebekencia, Lietuvoje ir istremime Vokietijoje: klausantis tikrai darosi siurpų, rodos nenoretusį tiketį bet kad visi atvykusieji tą patį sako, tai reiškia kad taip yra, ir turim stengtis kuo galim tiems nelaimingiems padėti. Visiems cia suminetiems asmenims, K.L.S. reiškią nuoširdžią padeką.

Kan. Liet. S-ga taip pat paskyrė iš savo išdo 50 dol. Bendro Lietuvių Šelpos Fondo Naslaičių Komisijai, kuri yra pasiryzusi sukelti 50,000 dol. gelbejimui moksleivių ir ligonių, kurių kaip pasirodo dėl prasto maisto, ir blogų gyvenimo sąlygų, atsirado labai daug.

-- -- -- -- -- --

Kan. Liet. S-ga nors neskaitlinga nariais, bet savo darbštumu pralenkia didziausias Montrealo lietuvių organizacijas, ji yra daugiausia pasidarbavusi ir aukojusi įvairiems labdaros darbams, negu kuri kita lietuvių organizacija. Linkiu K.L.S. testį savo nenuilstamą darbą ir toliau, o visiems Montrealo lietuviams, patariu nuoširdžiai juos remti.

-- -- -- -- -- --

SVEČIAI IŠ ROCHESTER N. Y.

Montrėale pas gimines lankėsi D. Norkeliuno sesuo O. Šukienė, Juozas Avizienis, Julius Avizienis ir A. Spuogiene. Sveciai praleido kelias dienas Montreale, pasisveciavę su giminemis bei pažystamais, laimingai pasieke namus. Buvo malonu su visais pasimatyti ir pasidalinti mintimis, bet įdomiausia buvo pasikalbeti su p. Julium

Avižieniu, buvusiu Lietuvos armijos atsargos karininku ir nesenei atvykusiu is Vokietijos D.P. Paskutiniu laiku jis Lietuvoje ejo gi-rininko pareigas. Pastarasis papasakoj daug įdomių dalykų rusų ir vokiečių okupacijos laikais. Buvo patekęs į bolsevikų kalėjimą, be jokios kaltes, tik delto kad apsisvietęs lietuvis. Iš kalejimo, jam pavyko laikinai issisukti; su juo sedejo dar 74 toki pat nekalti lie-tuviai, tai bolsevikai begdami is Lietuvos juos ziauriausiai nukankino; kalbedamas apie kalejimą net jaudinasi, jis negali issivaizduoti kaip jam is tos ziaurios mirties pavyko issigelbeti. Jis sako, Lie-tuvoje isskyrus mazą skaicių valdininkų, daugiausia nukentejo darbi-ninkai, ipatingai komunistuojanti. Jie visa laika darbavosi del Stalino rojaus, o kaip pasmagino jame gyventi, tai pradejo raukytis ir katras tik isdryso ką pasakyti, tai is po nakties ir dingdavo. Jis sako geriausia komunistus isgydyti nuo komunizmo, tai issiusti į Stalino praktikuojamą darbininkų roju, tai jie nesis kai pasiutę, kaip kad nesesi is Lietuvos antrą kartą bolsevikams artinantes.

- D. N. -

MOTUZŲ - BELECKŲ FILMOS.

Pastangomis Kanados Lietuvių Centro Tarybos, buvo susitartą su Motuzais kaslink filmu.

Šitas žygis buvo padarytas ir įvykdintas 31 d. gegužio ir 1 d. birzelio Lietuvių parapijos svetainej.

Montrealo Lietuviai su didžiausiu prijautimu parėmė, dalyvaudami skaitlingai laike rodimų paveikslų, tai vienintelis budas isvystį brangią Tevynę Lietuvą nors kaspinuose.

Susirinkusiejie domejosi, džiugavo ir gerejosi gražiais moderniškais pastatais, kurios per 22 nepriklausomybes metus, pasieke tokius milziniškus siekius. Lietuva atsikelusi is Rusijos vergijos ir is po karo griuvesiu pralenke savo kaimynus.

Bet ar ilgai publika džiaugiasi? Ne! Po pertraukos p. A. Navickas kviecia tartį zodį, neseniai atvykusį svecią ... ki is pavergtos Lietuvos. Savo trumpoje prakalbelej isaiskino raudo-nąją ir rudąją okupaciją. Baigdamas praso visu stebeti paveikslus, nes tai yra faktai ką kentejo ir kencią musų brangi salis Lietuva. Pamate filmose savo broliu-sesuciu kancias, zveriškiausiais budais nukankintus, nevienam dalyviu nuriedejo gailios asaros per veidus, ypac tiems kurie turi sengalvelą motinelę, ziliagalvį tevelį, sesutę ar broluką.

Mums paliko širdyje, malonų įspūdį Motuzai Broliai..... kviesdami visus Lietuvos sunus ir dukras stoti į bendrą Lietuvos vadavimo darbą. Primindami kad Lietuvoj gyvenantis Lietuvis negalį sulaukti jokios pagelbos, nes yra uzdeta mirtina letena raudonojo fašizmo ant Lietuvos liaudes, kuri neturi teises tartį tiesos zodį. Tad kviete nors gelbeti tuos brolius ir seses nuo bado ir skurdo kurie ar vienokiu ar kitokiu budu atsidurę vakarų Vokietijoj.

Tuom reikalu pavietė kalbėtį, atvykusi BALF'o atstovą gerbiamą p. J. Valaitį, kuris savo kalboje apibudino isvietintų Lietuvių vargus, prase prisideti nors pinigine auka uz kurios bus galima išalkusiems tremtiniams pasiustie maisto ir drabuzių. Nebaigus kalbet pradejo zmones aukoti. Gerbiamas svecias į talką pasikviete Montrealieciams ir Amerikieciams gerai zinomą del uzrasimo ir sutvarkymo aukų p-lę M. Arlauskaitę, kuri dalyvavo visuose tryjuose rodymuose. Surinktą aukų $300.00 dolerių ir skubetai pasiustą į Bendrą Amerikos Lietuvių Fundą ir jau gautą pakvitavimas 9 d. birželio kad prieme ir labai dekuoja uz aukas.

Taipgi negalime pamirsti Kanados Lietuvių Tarybos kuri savo uolumu ir rupestingumu, siais metais nuveike didelius grazius patriotiskus darbus. Jos pastangomis ir lesomis buvo pasiustą delegaciją į Ottawa. "Tarybos" rupesciu susitartą su Motuzų-Beleckų Brolių filmomis. "Tarybos" leidziamą "Nepriklausomos Lietuvos" zurnalas. Yra gauta apie 900 laisku nuo tremtinių is Vokietijos, sitam darbų tenką kreditas mokytojai M. Arlauskaitei, kuri nesigaili pasiaukojimo ir darbo del Tevynes gero.

Lai gyvuoją Kanados Lietuvių Tarybą!!!

- Birzietis -

- - - - - - - - - - - - - - - - - -

AUKOTOJŲ SARAŠAS DĖL BALF'O VAJAUS.

Gerbiamas klebonas J. Bobinas	$15.00
Kadžių šeima	11.00
Rašytoją Marija Aukštaitė ir šeima	10.00
Kilmoniu šeima	10.00
P.J. Ambrasai	6.00
Gerb. Tėvas S. Kulbis (buvęs BALF komiteto) (narys Paryziuj)	5.00
P.I. Kaestli (Augiavičiutė) Montrealo Šveicarijos Konsolo zmoną.	5.00

PO $ 5.00

P. Bakanavičienė, V. Griganavičius, Magd. Juškevičienė, V. Mockevičiai, J. Paplauskas, Jurgis Paulukaitis, J. Paznokaičiai, K.I. Stankai, P. Taurazas, Magd. Vilemienė, Povilas Vytas, P. Zabiela.

PO $3.00

K.I. Ambrasai, S. Aleksandravičius, K. Giedraičiai, L. Gudas, E. Šmitienė, P. Stanuliene.

Po $2.00

B. Ambrasienė iš Merchantville N.J., P. Bagužis, J. Baršauskas, Ant. Girdauskai, J. Girdzius, P. Januska, J. Jokubauskiene, M. Jonikienė, O. Karpavičienė, M. Kavalonis, K. Kazukauskas, P. Kekštienė, P. Kinderienė, Kiniene, M. Kirkus, M. Leknickiene, J. Mackalunas, K. Merkevičienė, V. Mickus, A. Mikalajunas, O. Mileriene, O. Naikeliene, A. Navickas, M. Pakuliene, K. Pauparelis, K. Radzevičius, O. Sakaliene, A. Šaltenis, K. Šipelis, V. Škuda, Alf. Stankus, T. Subačius, J. Tamkeviciai, Tumas, W. Vaicekauskas, Vaicekauskas, M. Vaiksnoras, Vaiškauskiene, J. Vasiliauskas, J. Vilemas, A. Yukneliai, N.N.

PO $ 1.50

J. Juškevičius (sūnus), P. Maksvytienė.

PO $ 1.00

J. Anužis, O. Arlauskienė, M. Bendžiuniene, A. Botyriene, O. Bubeliene, O. Černiene, J. Danusevičius, P. Daudoriene, A. Dvylaitiene, Gaižius, J. Gargasas (tėvas), J. Gargasas, S. Gargasas, J. Gaurys, K. Gegznas, Genaitiene, Genauskas, P. Girnius, Gurklys, M. Hare, M. Janauskiene, P. Juodeliene, J. Jurenas, B. Juškevičiute, E. Kantautiene, Kavaliauskas, M. Kazukauskas, J. Kleiza, S. Klisevičius, S. Klisis, Krumbly, J. Laurinaitis, Lukošiene, Macevičiene, J. Maciejunas, Misevičius, K. Merkevičiute, Męskiniene, K. Mitciulis, V. Mitciulis, Jurgis Mikalauskas, O. Motuziene, M. Mockevičius, Mozuraitis, Naura, V. Nomeika, Norgela, Paulukaitis, V. Paulukaitis, A. Popieraitis, K. Popieraitis, V. Ragulis, J. Ramanauskas, L. Šarkytė, J. Savickas, Sauruseviciene, M. Šilkauskiene, J. Sinkunas, J. Stankevičius, A. Talalaite, Tamusonis, U. Teresevičiene, J. Trumpa, Valantiene, J. Valasimas, D. Venckiene, Zabiela, Zavetskiene, M. Žemaitiene, M. Žemaitiene, J. Žinaitis, K. Ziziuniene, K. Žiziunas, N.N., N.N.

. . . . . .

Tėvelis S. Kulbis, buvo pakviestas į Beauce, parlamento atstovo, kad aplankytų ir atlaikytų pamaldas ir apvaikščiojimą "Dievo Kūno" dienoj, atvažiavusioms iš Vokietijos simtiu mergaičiu. 7 d. birželio nuvažiavo ir jų tarpe rado tik vieną lietuvaitę panelę Oną Gaižutytę. Tą pačia proga aplankė stebuklingą vietą St.Anne de Beaupre, Quebec miesta ir 12 d. birželio laimingai ir pasekmingai sugryžo.

Labai mums malonu turėti mūsų tarpe didžiai gerbiamą Tėvą S. Kulbi, kuris kalba kelioms kalboms ir prasant gali patarnauti kiekvienam svarbiam reikale.

. . . . . .

Panelė Subačiutė, 30 d. gegužio, St. Angelme mokykloje, buvo apkarunavotą kaipo karalaitė. Toje mokykloje išlaike "Katekizmo" egzaminus ir gavo pirmą laipsnį. Todel buvo suruostą, graži iškilmė, kurioje dalyvavo mūsų gerbiamas kleb. J. Bobinas ir panelei įteike labai brangią dovaną.

Yra didelė garbė, kad mūsų jaunoji kartą, taip atsižymi svetimtaučių tarpe.

Laimingo pasisekimo brangi Lietuvaite!!!

. . . . . .

Broliai Gurkliai sulaukė savo mylimo brolio Petro, kuris gyveno ištremime Vokietijoj, kaip ir daugelis kitų mūsų brangių tautiecių.

Malonu kad pasiekė savuosios ir užbaigė tą niekeno nepageidaujamą didelį, sunkų vargą. Tikimės kad galės ramiai pailseti po audringo gyvenimo.

Linkime didžiai gerbiamam svečiui, geriausiu pasisekimų ir laimingos ateities naujoje tėvynėje.

. . . . . .

S V E Č I A I:

Lankėsi pas p. V. Alenskus, ponios Alenskienės sūnus, duktė ir sesute O. Vilkelienė iš Toronto.

30 d. gegužio iš Merchantville N.J. svečiavosi ponia B. Ambrasienė pas J.O.M. Arlauskus, taipgi aplanke savo draugus, nes yra gyvenusi ilgą laiką Montreali.

. . . . . .

Gerbiami p. J.M. Leknickai 6 d. birželio išvažiavo į Hamiltoną, aplankyti savo pazystamų ir draugų. Taipgi mano nuvykti pas tabako augintojus ukininkus ir ten praleisti savo luoslaikį.

Linkime laimingai ir linksmai praleisti savo atostogas ir neužmirsti sugryžti į Montrealą, nes pasigestų musų kolonija savo uoliu nenuilstančiu veikeju ir darbuotoju, nei vienas "Nepriklausomos Lietuvos" numeris nerą iseję̨s be jų pagelbos.

. . . . . .

Ponai Norkeliūnai nusipirko nuosavą namą ir į juos iejo gyventi. Antrasas sekantis: - 6668 Delorimier Ave., Rosemount. Geriausiu pasekmių naujoj miesto dalyj.

. . . . . .

NEMALONI KLAIDA:

Rašydami praeitoje laidoje apie metinę parapijos vakarienę, įvykusia 9 d. kovo, paminejome seimininkų vardus. Ne is blogos valios, bet is neapsižiurejimo praleidome p. P. Morkunienę kuri taipgi šeimininkavo.

Ponią P. Morkunienę labai atsiprašome už padarytą nemalonę klaidą.

- J. Mikalauskas -

. . . . . .

ŠEIMOS LIŪDĖSYJ . . .

Mirė Jokūbas Lūbis 2 d. birželio, kuris smarkiai sirgo pereitais metais. Šimet sveikata buvo daug pagerejus ir kazin kas atsitiko kad giltine pakirto. Paliko nuliudime žmoną, du sunus ir dvi dukras.

Tame pačiame laikotarpi nemaloni mirtis užejo ir pas kitą mūsų seną kolonijos gyventoją, Vinca Miliu 4 d. birzelio, kuris atvykęs į Montreala 1910 m., vos sulaukęs 59 metų amziaus turejo paliktį savo malone seimą: žmoną ir du sunus, brolį Domininką, Brolienę ir jų du sunus.

Velionai tapo palaidotais per Šv. Kazimiero Lietuvių parapijos bažnyčią.

Reiškiame savo gilią užuojautą abiems šeimoms, liūdesio valandose.

Lai būną lengvą ilsėtis Kanados žemelė.

. . . . . .

Lankėsi svečiai pas p. K.J. Stankus ponai Matzulevičiai iš Bondiss Alberta, Z. Jankunas ir L. Jurgeliavičius iš Ottawa Ont.

L A I Š K A I

"Dragahn-Elbe" 2-4-47.

Aukštai Gerb. p. Redaktoriui!

Prašau būti malonus priimti mano šį padėkos laišką.

Š.m. kovo mėn. 25 d. netikėtai gavau iš Tamstos kurį teikėtės man prisiųsti Jūsų leidžiamą žurnalą "Nepriklausoma Lietuva" Nr. 56 - 57. Gavęs šį žurnalą netik aš, bet ir šioje stovykloje gyvenantieji lietuviai su dziaugsmu skaitėme, kad esantieji musų broliai uzjuryje musų nepamirštą.

Širdingiausiai dėkoju p. Redaktoriau ir linkiu geriausios kloties.

Su pagarba,

Jonas Grigaliūnas.

2510 Assembly Centre
"Oxford" Camp,
UNRRA, Team 63c/o (R) Det. Mil. Gov.,
Luneburg, B.A.O.R. (Via Gr. Britain)

. . . . . .

Montreal, 1947 geg. 9 d.

Didžiai Gerbiama "Nepriklausomos Lietuvos"
Administracija!

Radęs "N.L." žinutę (Malonus siurprizas), kuri lyg atnaujino man tą jausmą kąda sutikau po tiek laiko nematytą brolį ir sesutę, - aš negaliu nepadėkoti Tamstoms už tą broliską nuosirdumą, dziaugiantis su mumis tuo paciu dziaugsmu, kuri, rodos, tik pergyvenęs gali suprasti. Taip pat širdingiausias dekui Tamstoms uz graziausius ir maloniausius linkejimus man praleidziant laiką sioje svetimoje salyje (ir Jūsų tremtinių svajojamoj prieglaudoj). Nes svetimame krašte niekas taip neramina, niekas taip nedžiugina, kaip uzgirstas sava kalba malonus, uzjaucantis ir daug gero linkintis zodis.

Didžią pagarbą reiškiu,

J. Jurėnas.

. . . . . .

1947 - V - 10.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

Prisiųsdamas savo auką Tamstų leidžiamai "Nepriklausomai Lietuvai", linkiu ir toliau su tokia pat ištverme kovoti už lietuvio gerbuvį ir Lietuvos laisvės ir Nepriklausomybės atstatymą. Geriausio pasisekimo.

Suprantu, kad nėra lengva leisti žurnalą ar laikraštį svetur, bet Jūs savo sumanumu parodėte, kiek daug galima padaryti prie gerų norų.

Tegul Gerasis Dievas laimina Jūsų kilnų darbą.

Su pagarba,

Kun. Stan Raila

. . . . . .

Didžiai Gerbiamas Pone Redaktoriau,

Pirmiausiai, Tamstų Gerbiamieji, labai atsiprašau, kad išdrįstu į Tamstas kreiptis ir trugdyti, Tamstas Brangus Tautiečiai, savo bedomis ir vargais. Kreipiuos is tolimos Europos lietuvis tremtinys, kaip ir daugelis tukstančių dabar bendru vardu D.P. vadinami.

Daug galėčiau, Tamstoms Brangūs Tautiečiai, aprašyti apie musų Tautos ir musų Tevynes Lietuvos neapsakomas kančias nuo 1940 metų ir tebekenciant iki siai dienai, tačiau tikiu, kad jau daug esate skaitę spaudoje ir is USA lietuviskus laikrascius. Taip pat apie musų tautiečių vargus, kuriuos mes vargstame tremtyje. Aš atsiduriau Vokietijon 1944 metais rudenį, kaip ir daugelis tukstančių tautiečių, traukėmes nuo baisių karo veiksmų ir bolsevizmo teroro, vokiečiai taip pat musų krastą nepaprastai apiplėše ir sunaikino. Musų lietuvių troškimai buvo kaip galima greičiau patekti pas anglus ir amerikiečius, todel mums kito kelio nebuvo kaip tik trauktis per Vokietiją. Vokiečiai visus vyrus ir moteris ziauriai sugriebe ir kaip vergus įjunge į sunkiausius darbus, iškentejome baisiausias kancias kol sulaukeme amerikiečių ir anglų kariuomenių.

Kiti tautiečiai iš Lietuvos nuo žiauriausio bolševikų teroro bėgo laivais ir laiveliais per Baltijos jurą į Švediją, tačiau čia buvo neapsakomų žiaurumų, bolševikai baombardavo ir skandino žiauriausiais budais, daug mūsų Tauta žiaurumų iškentėjo ir nemažiau ji kencia ir šiandien nuo bolševikų teroro.

Mūsų tremtinių gyvenimas yra vargingas ir sunkus, susikimšę lageriuose gyvename sudauzytose kareivinese, ką mūsų globėjai įsako tą dirbame ir nežinome ko sulauksime, zmones istroškę normalaus gyvenimo darbo ir ramybes, jau daug laiko karas pasibaige, o musų gyvenimas beviltiškas. Daug zmonių pasiruosusių visokių profesijų, specialybių, amatų ir kvalifikacijų trunyja lageriuose, kad tuo tarpu galėtų kiekviename pasaulio kampe ir krašte buti naudingais zmonemis ir dirbti naudingus darbus ir butų laimingi galedami darbu atsidekoti juos priglaudusiam krastui ir to mes troksteme. Tačiau mes esame bejegiai, viską prarade, kad savo jegomis galėtume kur nors isvykti į kitus krastus, o tokių organizacijų neatsiranda kurios tvarkingai pradetų tvarkyti musų, nelaimingų benamių, isvykimą. Spauda daug raso ir konferencijos kalba, labai daug ir graziai, taciau musų apgyvendinimo reikalų niekas nesiima pajudinti. Laimingi yra tie tremtiniai kurių giminės ištraukia į USA, į Kanadą, į Angliją ir kitus krastus, be seimų reikalauja į Belgiją ir Francuziją į anglių kasyklas ir važiuoja zmones kur tik kas gali, nes lagerių skurdus gyvenimas yra nepaprastai įgrįsęs! Tačiau, kurie neturi kituose krastuose giminių, tie neturi kur sauktis ir daug kreipiasi kas tik kur gali, ieškodami ir prasydami pagelbos isvykimui. Daugiausiai tremtinių nori isvykti į USA, nes ten daugiausiai turi giminių, daug kas turi giminių ir Argentinoje, labai daug yra norinčių isvykti į Kanadą, nes ten lietuviams klimatas tinka, į Kanadą, jei tik galetų, vaziuotų labai daug zmonių visokių specialybių ir amatų, tik kad niekaip negalima tais reikalais uzmegsti ryšių, kad galetų pradeti tvarkyti lietuvių isvykimą į Kanadą. Nežinome kaip ten pasiseke kitoms tautybems uzmegsti rysius su Kanada, kad jau labai daug isvyksta žydų ir lenkų, pagal darbo sutartis, sudaromas su Kanados firmomis, fabrikais ir zemes ukiu savininkais, yra jau Vokietyjoje Kanados Komisijos Frankfurte A/M ir Munchone, taciau kaip minejau jie reikalus isvykimui tvarko tik tų kurie turi is Kanados darbo sutartis ir afidevitus; is firmų, fabrikų ar ukių savininkų. Čia noreciau paminėti, kad mes lietuviai del savo taikaus ir ramaus budo daznai visuose reikaluose paliekame lyg ir paskutiniai, kitos tautybes kaip tai greiciau visur uzmezga rysius ir daugiau vis isvyksta. Prieš porą dienų buvo paskelbta, kad vienas Kanados fabrikantas, is D.P. simtą lenkų pasiima pas save į Kanadą, atsiųsdamas jiems darbo sutartis, afidevitus ir sutvarkydamas visus kitus formalumus. Mūsų, D.P.-tremtinių, lietuvių tarpe yra daug daugiau gerų zmonių ir visokių specialistų ir amatininkų, negu kitos tautybes turi, tik mum nesiseka su Kanada uzmegsti rysio, kad galetų pradeti organizuoti isvykimą į Kanadą pagal darbo sutartis, su firmomis, fabrikais ir zemes ukių savininkais. Mūsų tarpe yra is daug sričių gerų specialistų daug metų dirbusių ir turinčių pritirimą: miškininkai, lentpiuvių prityrusių

žmonių, medžio apdirbimo, stalių, mechanikų, elektrotechnikų, zemės ukio įvairių specialistų, pieninininkų, sodininkų, gyvulininkystes specialistų, gerų, gerų prityrusių žmonių zemdirbystes darbuose, taip pat visokių amatininkų, statybininkų; murininkų ir visokių kitų, taip pat daug yra inzinierių ir gydytojų. Visi pagal darbo sutartis sutiktų dirbti bet kokį darbą, kad tik galetų isvykti į Kanadą. Jei susidarytų tik galimumas tuojau sudarytume vien tik is mūsų lagerio gerą burį žmonių ir gerų žmonių ir gerų darbuotojų is visokių specialybių, kurie atvykę tikrai gėdos nepadarytų ir lietuvių vardo nesugadintų ir gerai ir sązininingai dirbtų visokį darbą koks tik butų mums pavestas.

Mano tikslas ir yra, Brangūs Tautiečiai, padėkite mums užmegsti ryšius, pagal darbo sutartis, kad galetume atvykti į Kanadą, cia daug Tamstos mums galetumete pagelbeti.

Daug, Tamstos Brangūs Tautiečiai, galėtumėte mums padėti per savo organizacijas, per mūsų Konsulatą Kanadoje, bet kartais gyvenime daug daugiau padaro vienas ar keli energingi su gera iniciatyva žmones, suorganizuoja ir daug savo tautiečiams padeda. Todel, Didžiai Brangus Tautieciai, as ir kreipiuos į Kanados Lietuvių laikrasčio redakciją ir leidejus, nes pas Tamstas suplaukia visi mūsų tautiečiams rupimi klausymai ir reikalai. Ar Tamstos negaletumete mums, nelaimingiems benamiams D.P., tuo reikalu įstiesti broliskai lietuviską pagelbos ranką, ar negaletume užmegsti ryšius, su firmomis, fabrikais ir ukių savininkais del darbo sutarčių sudarymo, kad ir keliems ar mazoms grupelems is pradžių išvykimui į Kanadą. Mūsų lageryje yra apie 3,000 lietuvių tuojau sudarytume burelį padoriausių žmonių kokiu tik Tamstos pasakytumete specialybių. Mūsų lagėris yra visai arti prie miesto Frankfurt A/Main, US Zone, Germany, cia yra USA Konsulatas ir kaip minejau cia yra ir Kanados emigracinė komisija, kuri veža žmones į Kanadą pagal darbo sutartis, vienas didelis transportas jau išeina šią savaitę, tik tame transporte nebus nevieno lietuvio, nes lietuviai kaip minejau niekaip negali su Kanada užmegsti ryšio ir neturi darbo sutarčių, daugiausiai dabar isvyksta, zydai, lenkai ir kitos tautybes, gal is lietuvių koks ir pateks kurs turi Kanadoje tevus, bet ir tai sunkiai, svarbiausiai yra turėti darbo sutartis prie jos afidevitas ir ir kiti maži formalumai.

Mūsų padės begalo yra sunki, tikiu, Brangūs Tautiečiai, suprantate kas tai yra lagerio gyvenimas?! Nepatogu aprasineti... nors aprasyti butų galima labai daug- Musų didziausias troškimas, kad tik butų galima kaip greičiau išvykti, išvykę užviską atidirbtume ir visiems už pagelbą nuoširdziausiai atsilygintume. Nepatogu apie mūsų padeti viską smulkiai aprasyti, tik mes nuoširdziausiai prasome pagelbekite mums greiciau isvykti..!!

Aš labai atsiprašau, Did. Gerb. Pone Redaktoriau, kad išdrįsau trugdyti savo ir musų visų bedomis ir vargais. Mes labai esame isbaiminti ir susirupine savo likimu, todel jei as buciau Tamstų suprastas ir jei galeciau visus musų skausmus, pergyvenimus ir musų skurdų beviltiską gyvenimą isreiksciau siais zodziais:

Gelbėkite mus Brangūs Tautiečiai! Mes trunyjame, mes nuoširdziai atsidekosime savo darbu kiekvienam krastui kuris mus priglaus kaip nelaimingus benamius D.P. vadinamus.

Į pavergtą ir bolševikų terorizuojamą savo Tėvynę mes grįšti negalime, nes bolsevikų budeliai mus ziauriai nukankintų arba isvestu į Sibirą ziauriausiai kankinių mirčiai.

Lageriuose gyvenimas darosi nebepakenčiamas, todėl mes kreipiames visur kur tik galime ir ieskome pagelbos savo tautiecių tarpe.

Aš lauksiu Tamstų malonaus atsakymo Did. Gerb. Pone Redaktoriau. Dar kartą nuoširdziausiai atsiprasau, kad išdrįsau Tamstas trugdyti ir varginti.

Linkime Tamstai ir per Tamstos asmenyje visiems Tamstos artimiems ir pazįstamiems Tautiečiams, geriausios gyvenimo kloties ir Auksciausio palaimos.

- A. B. -

Ačiu visiems už malonius laiškus linkėjimus ir aukas.

Gerbiamam kun. P.M. Juriui iš Lawrence Mass., tikrą lietuvišką aciu uz stambią auką $20.00 del musų zurnalo. Ne pirmu kartu pareme musų spaudą savo duosnia auka.

Taipgi gerbiamam kun. S. Railai iš Philadelphia Pa., labai dėkojam uz prisiustą didelę paramą $10.00.

P. Juozas Tumša iš Detroit Mich., nepamiršo apdovanoti visus "N. L." darbininkus. Uz dovaną visi labai taria aciu po daugel kartų. Taipgi aciu už prisiųstą administracijai rasymo popierą ir pašto zenklelius. Didele yra pagelbą šiame momente, kuomet laiskai plauke be perstojimo is Europos.

P.M. Vaikšnorai, vietinių, už dovanotus vokus, kurie taipgi daug prigelbsti del musų tremtinių, labai esame dekingi.

N. L. Administracija.

P.S. - Ateinančiame numeri paskelbsime vardus, kurie atnaujino prenumeratus.

. . . . . .

AR NORI SUŽINOTI APIE PASAULIO PABAIGĄ? . . .

Visada buvo daug kalbų ir spėliojimų apie pasaulio pabaigą ir Antikristų, kuris turėsiąs prieš tai ateiti. Jei norite apie tai plačiau sužinoti, užsisakykite be galo "įdomią" knygą - "PRANAŠYSTĖS APIE PASAULIO PABAIGĄ".

Knygoje yra surinkta pranašų ir Paties Kristaus žodžiai apie pasaulio artėjantį galą ir kaip jis baigsis. Knyga labai gražiai išleista ir paveiksluota; turi lll puslapių. Kaina tik $1.00. Užsakymus siųskite tuojau, nes jų neperdidžiausį kiekį turime.

"Darbininkas",
366 West Broadway,
So. Boston 27, Mass.

A T S I Ų S T A P A M I N Ė T I.

LIETUVA KRAŠTAS IR TAUTA redagavo Dr. A. Stanys, Augsburge Vokietijoj.

TALISMANAS novelės, parašė Pranys Alšėnas, Bamberge Vokietijoj.

TRYS BROLIAI ir kitos pasakos, parašė Jonas ir Adolfas Mekai, spaudė leidykla "Giedra", Wiesbaden Vokietijoj.

NEPAMIRŠKIME DAINUOTI išleido leidykla "Ramybė", Bamberg Vokietijoj.

PEDSAKAI: redaktorius Stasys Būdavas. Lietuvių kultūros ir visuomenės žurnalas Würzburgas Vokietijoj.

ŽIBURIAI: redaktorius Juozas Vitenas, laikraščio meninę pusę tvarko dail. V. Ratas. Lietuvių savaitraštis, Augsburge Vokietijoj.

AIDAI: Red. leidėjas Jonas Sakevičius, redaktorius Kazys Bradūnas. Mėnesinis kultūros žurnalas, pirmutinis numeris pasirodė balandžio mėnesi, Augsburge Vokietijoj.

"N.L." redakcija visiems tare lietuvišką ačiū.

* * * * * * * * *

PAJIEŠKOJIMAI.

- Alvikų Jurgio ir Antano, Marijampolės apskr., Prienų valsč., Šiauliškių kaimo.
- Apanavičiaus Juozo, Vilkaviškio apskr., Kybartų valsč., Daugėlaičių kaimo.
- Ashmonų Vinco ir Juozo, gyveno Montreal, Quebec.
- Karpavičių Jono ir Pijaus, gyveno Edmonton, Alta.
- Lapetos Benedikto, gyveno Medicine Hat, Alta.
- Navicko Justinio, gyveno Suffield Alta.
- Baetelio Augustino, (Bartelio), Vilkaviškio apskr., Bartninkų valsč., Geistiškių kaimo.
- Balsiu Vinco ir Juozo, Šakių apskr., Naumiesčio valsč.,
- Bandžio Bladislovo, Šiaulių apskr., Norvaišių km.,
- Barzdenio Petro, Panevėžio apskr.,
- Bielius Antanas, Marijampolės apskr., Raudenio valsč., Mikališkės km.
- Bulytės Zelmos, Šiaulių apskr., Žeimelio valsč.,
- Šurnaitės Emilijos, Šiaulių apskr., Žeimelio valsč.,
- Burkausko Stasio, Panevėžio apskr., Smilgių valsč., Sinkinių km.,
- Albušaitės Marijos (Sakalienės) Šakių apskr., Bubelių valsč., Kirmiškių kaimo.
- Povilaičio Kazio, Panevėžio apskr., Smilgių valsč., Sinkonių km.,
- Buzūnienę, Alytaus apskr., Krakialaukio bažnytkaimio.
- Čeponių Vito (Vitaliaus) ir Albino, Seinu apskr., Šventežerio valsč., Nemajūnų kaimo.
- Marciukonio Vinco, Seinu apskr., Šventežerio valsč.,
- Černausko Prano, Vilkaviškio apskr. ir valsč., Kisiniškių km.,
- Dargio Konstantino, Mažeikiu apskr., Viekšnių valsč., Maigų km.,
- Drukteinio Felekso, Raseinių apskr., Eržvilko valsč.,
- Dudėno Jono, Zarasų apskr., Kemnianys - Salaikų km.,
- Džiaugio Juozo, Raseinių apskr., Šimkaičiu valsč., Pavidaujo km.,

- Simanavičiaus Prano, Raseinių apskr., Šimkaičių valsč., Bliūdžių km.,
- Baršausko Petro, Marijampolės apskr.,
- Bložės Prano, Baisogalos valsč., Skėmių km.,
- Galvaso, Rozalimo valsč., Gačionių km.,
- Gasiūno Romualdo, Rokiškio apskr., Stašiai (Gasiūnai) km.,
- Juozo Mačiulaičio, Kybartų valsč.,
- Juška Justina iš Penevėžio.
- Gečio Kazimiero, Telšių apskr., Plungės valsč., Stalgų km.,
- Girdauskų Antano, iš Philadelphia Pa.,
- Girdauskaitė Ona, iš Philadelphia Pa.,
- Traskausko Jono, Vilkaviškio apskr., ir valsč., Suvalkų km., (Gudelių km.,) iš Waterburio Conn.,
- Griniu Jona ir Onas (Matijošaitienė) Vilkaviškio apskr. ir valsč., Pavembrių kaimo.
- Matijošaičio Petro, Šakių apskr., Sudargų valsč.,
- Gorodeckų Zigmu, Mykolo, Polikarpo Šiluvos valsč.,
- Šideiko Stepo, ir kitų giminių iš Getaučių km., Platelių valsč.,
- Grebliuno Antano,
- Grigaičio Antano, Kretingos apskr., Salantų valsč., Laivių km.,
- Gustainio Kazimiero, Šakių apskr., Griškabūdžio valsč., Bliuviškių kaimo.
- Jacku Jono, Raseinių apskr., Jurbarko valsč., Valuckų km.,
- Jociučiu Juzės (Kauneckienės), Onos (Radzijauskienės), Antosės, Juozo, Raseinių apskr., Lygių Nemeikscių valsc.,
- Radzijauskų Antosės ir Vinco, Lygių Nemeikščių valsč., Raseinių apsk.
- Juozapaičio Jono, Kėdainių apskr., Grinkiškių valsč., Pašušvių km.,
- Jurgaičio Prano, Tauregės apskr., Skaudvilės valsč., Ypynos,
- Kačiulio Stanislovo, Vilkaviškio apskr., Gižų mst.,
- Kalinkos Jurgio, Utenos apskr., Anykščių valsč., Šeiminūškėlių km.,
- Karlonu Klimo ir Pranę, (Žemaitytę) Alytaus apskr., Varėnos valsč., Mergažerio kaimo,

- Mekšraičio Antano, Vilkaviškio apskr., ir valsč., Alvito kaimo,
- Karpavičio Jono, Šakių apskr., Kudirkos Naumiesčio mst.,
- Matiušaičio Mykolo, Šiaulių apskr., Radviliškio valsč., Šniūraičių km.
- Kasulaičio Juozo, Šakių apskr., Kudirko Naumiesčio mst.,
- Kleinio Juliaus, Tauragės apskr., Eržvilkio valsč., Raupynės km.,
- Žilaičio Juozo, Tauragės apskr., Eržvilkio valsč., Rimskių km.,
- Kleizo Juozo, Marijampolės apskr., Prienų valsč., Pačiudiškių km.,
- Kreivėno Juozo, Marijampolės apskr., Javaravo valsč., Raišupio km.,
- Krisčiūniu Jono ir Onos.
- Kučio Juozo,
- Kūkšto Stasio, Tauragės apskr., Šilalės valsč.,
- Letukaitės Kaziunės, Tauragės apskr., Šilalės valsč., Kudaičių km.,
- Literskio Kazio, Vilkaviškio apskr., Gudelių km.,
- Lopeta, Šakių apskr. ir valsč.,
- Lukoševičio Antano, Marijampolės apskr., Veiverių km.,
- Tamulevičiu Jurgio ir Juozo, Marijampolės apskr., Veiverių km.,
- Marijonaičio Jeromino, Papilio mst., Biržų apskr.,
- Mitraitės Olgos, Papilio valsč., Biržų km.,
- Mikalajūno Jono, Panevėžio,
- Mockunaitės Genovaitės, Biržų apskr., Vabalninkų valsč., Račgalių km.,
- Miliunų Jono, Petro, ir Juzės (Dereškevičienės), Marijampolės apskr. Krosnos valsč., Šeštakavo kaimo.
- Noreiko Stasio, Tauragės apskr., Šilalės valsč., Paneročių km.,
- Petraičių (Petračio) Jono ir Marijos, Tauragės apskr.,
- Pranckaitį Antaną, Jurbarko,
- Pernaravičiutės Elena ir Uršulė, Utenos.
- Puodžiūno Klemenso, Utenos apskr., Anykščių valsč., Kiaušų km.,
- Pusch Gustav, Šakių apskr., Burgaičiu,

- Puskinalio Juozo, Radviliškio,
- Railų Vlado ir Bronio,
- Rickio Petro, Vilkaviškio apskr., Klausučių km.,
- Otto Rudolfo,
- Kisielio Liudviko, Ukmergės apskr., Panoterių parapijos, Pasodos km.
- Saladžio Vaclovo, Utenos apskr., Užpalių valsč., Bekinčių km.,
- Šalčiu Brolių (Antano) Marijampolės apskr., Prienų valsč., Mačiunų kaimo.
- Samoškių Petro ir Vinco, Tauragės,
- Samalio Vaclovo, Preikapių km., Pernaravos valsč.,
- Šauleikos Mykolo, Malachi Ont.
- Šniuika Juoza, Ukmergės apskr., Kurklių valsč., Pilviškių km.,
- Stanevičiutė Wilhelmina, Mažeikių apskr., gyveno Liepojaus mst. Latvijoj.
- Stelnionytės Antanina ir Ona (Žečiuvienė) Kauno.
- Svetiko, Kauno, dirbo Lietuvoje, Amerikos Lietuvių Akcinėje Bendrovėje Kaune Kestucio gve 44-A kaipo prekybos skyriaus vedėjas ir Anglų kalbos korespondentas. 1940 - 41 su savo motiną išvažiavo į Kanada.
- Sviderskiu Julio ir Onos (Černiauskaitės) gyvena Vancouver mieste,
- Švolkaus Henriko, Utenos apskr., Pašilių valsč., Bijeikių km.,
- Tamošiuno Juozo, Utenos apskr., Debeikių valsč., Surdegio sodž.,
- Tiknytės Elzbietos, Šiaulių apskr., Joniškio mst.,
- Turkų Mykolo, Matausho ir Antano, gyveną Suv. Valstijose.
- Urbanavičių Jono ir Marijonos (Raulinaitienės) Marijampolės apskr., Antanavo valsc., gyveną New Jersey.
- Urbiečiu Stepono ir Vinco,
- Vasiljevo - Vosiliaus Juozo, Utenos apskr., Anykščiu mst.,
- Verbliugevičiaus Gabrieliaus (Gabri), Panevėžio apskr., Šeduvos mst.,
- Žebraitytę Mariją, Vilkaviškio apskr., Pajevonio valsč.,
- Ženkevičių Juoza, (Zink) Šakių apskr., Naumiesčio parapijos, Kryklių kaimo,

- Kalvaičių J. S.,
- Žliobo Juozo, Ukmergės apskr., Deltuvos valsč., Kreivių km.,
- Mikalauskaitės Onos, Pažaislio valsč., Neveronių km.,
- Daukšaitės Marijonos, Kaišiadorių valsč., Budos kaimo,
- Jankausko Aniceto, Jurbarko,
- Linkevičiaus Juozo, Vidiškių mst.,
- Bublaičio Prano, Šakių apskr., Barzdų km., Miknaičių,
- Paurienės Emilijos (Pranckūnaitė) Zarasų, Paupynės valsč.,
- Puzinas Jeronimas, Biržų mst.,
- Norutis Antanas, Šiaulių apskr., Pašvitinio valsč., Rimdžiūnų km.,
- Radžvilas, Pašvitinio valsč., Rymšokių km.,
- Zuokių Juozo ir Stepono.
- Poliliuno Juozo - Ramingalos Valsč., Povilauskių kaimo,
- Gustainytės Marijos, Griškavudžio valsč., Bluviškiu kaimo,
- Vaivadiu Antano ir Prano,
- Abraziejo Juozo, Marijampolės apskr., Krosnos valsč.,Tediškiu kaimo,
- Vyldžiuvienės Uršulės (Pečiaraitė), Utenos apskr., Anykščių valsč., Užuozarių kaimo,
- Pilipavičiutės Valerijos,
- Dabpšio Jono,
- Vaišnorytės Teklės ir Genės, Utenos apskr., Tauragių valsč., Stučių kaimo,
- Stasanausku Antano iš Alytaus apskr., Simnio valsč.,Tručkauskiu km.,

Ieškomiejie arba apie juos žinantieji prašomi atsiliepti į "N. L." administraciją.

Vienas "N. L." bendradarbis ieško geros širdies tautiečių, kurie pagelbėtų įvažiuoti į Kanadą. Del antrašo kreiptis į redakciją.

- - - - - - - - - - - -

Stepšys Kestutis sūnus Jono, gimęs 1911-12-18, Šlenių km., Kalvarijos valsč., Marijampolės apskr., buvęs Tauragės ir Kelmės Apylinkės Teismo Teisėjas, ieško Kanadoje gyvenančių draugų ir pažystamų.

Adresas: 33/130 B. Camp,
33/130 D.P. Assembly Centre,
800 Control Unit,
B.A.O.R. (Via Gt. Britain)

- - - - - - - - - - - - -

Lietuvių tremtinių grupė, susidedanti iš 4 nevedusiu vyrų 25 - 39 m. amžiaus ir 4 asmenų šeimos (du vaikai 9 - 10 m., tėvas 38 m. motina 39 m.) ieško asmens, kuris išrūpintų garantijas į Kanadą.

Kreipkitės šio antrašų.

Pranas Bersėnas,
(16) Hanau A/M. Hessen, Lamboystr. 84,
U. S. A. Zone Germany.

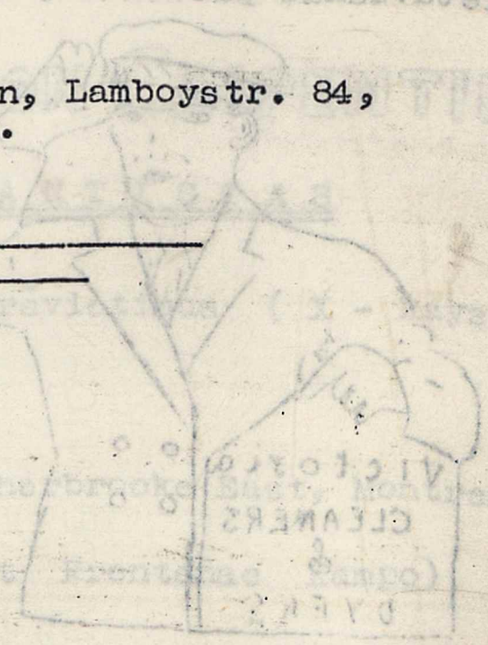

2820 ALLARD St.,
Montreal 20.

Tel. TRENMORE 1135

Victoria

CLEANERS & DYERS CO.

Mes valome ir dažome įvairius, kaip vyriškus, taip moteriškus drabužius. Taip pat išvalome nuo lietaus apsiaustus, del kurių uždedame "Drex", kas neperleidžią vandens ir duodą gražesnę išvaizdą.

Taipgi valome visokiausios rūšies karpetas ir fotelius (Chesterfields), gardinus lengvus ir sunkius.

Kiekvieną orderį pajemame iš namų ir pristatome į namus.

Už mūsų atliktą darbą garantuojame.

Del informaciju prašome telefonuot TRenmore 1135 (galimą lietuviškai pasaukti yra prie telefono ir Lietuvaitė.)

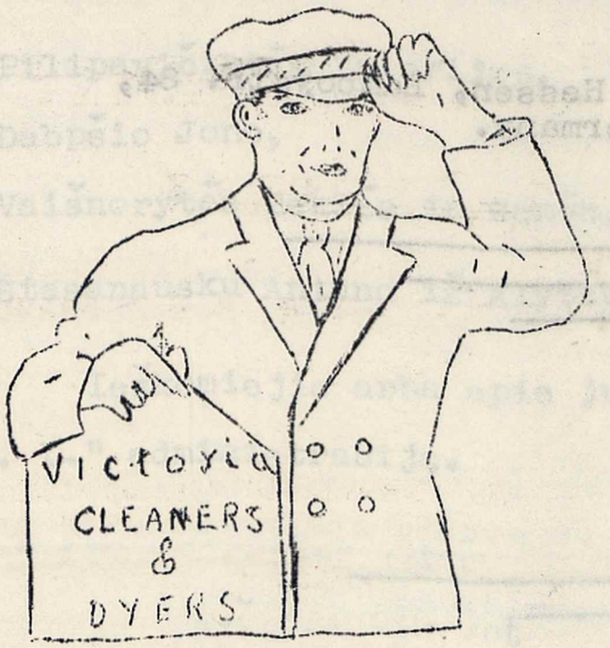

Lietuviai savininkai:

J. Kriaučeliunas.

J. Matulaitis.

A. Majauskas.

DOMEI !!!

Jeigu norite apdrausti namą, baldus, automobilį, langus, biznį, gyvastį ir t.t. Prašau kreipkytės žemiau pažymėtų antrašu, kur gausite TEISINGĄ ir SĄŽININGĄ patarnavimą.

ALBERT J. NORKELIUNAS

(GENERAL INSURANCE)

2398 Frontenac Street,

Montreal 24, Quebec.

Tel: AM. 7268

Tel: Ofiso - CH. 5020

" Res. - AM. 9324

DR. E. ANDRUKAITIS

LIETUVYS - GYDYTOJAS

2540 Sherbrooke East, Montreal

(Ant Frontenac Kampo)

Tel: CH. - 5020

DR. LEON CARPENTIER

DANTISTAS

Daro peršvietimus (X - Rays)

2540 Sherbrooke East, Montreal

(Ant Frontenac Kampo)

DOMEI !!!

Jeigu norite apdrausti namą, dirbtuvę, automobilį, laivą, biznį, gyvastį ir t.t. Prašau kreiptis šeimos reikalais antrašu, kur galite TIKSLINĄ ir GAŽINTĄ patarnavimą.

ALBERT J. NORKEliūNAS

(ATSTOVAUJU 8 DRAUDIMO ĮMONES)

2898 Prontenac Street,
Montreal 24, Quebec.

Tel: AM. 7268

Tel: Ofiso - CH. 5030
" Nam. - AM. 5898

DR. LEON CARMENTIER

DANTISTAS

Daro perkvietimus (X - Rays)

2540 Sherbrooke East, Montreal

(Ant Prontenac Kampo)

Tel. TRINMORE 1165

R. AMERIKAITIS

LIETUVYS - GYDYTOJAS

2540 Sherbrooke East, Montreal

(Ant Prontenac Kampo)